

I A TU Q
T'IMPORTA?

**I A TU Q
T' IMPORTA?**

Edició i redacció: Secretaria de Política Sindical - Salut Laboral
UGT Catalunya

Disseny i correcció: l'Apòstrof, sccl

Impressió: Artyplan

Dipòsit Legal: X-XXXXXXX

I a tu, Q t'importa? La teva feina? La teva vida professional? El teu sou? Els teus drets? Les condicions de la teva feina? L'horari?

Any rere any, els joves del nostre país i de la majoria de països de la UE ocupem els primers llocs en l'estadística de sinistralitat laboral. Nosaltres, els joves entre els 18 i els 30 anys, patim el 37,3% del total dels accidents de treball, però només representem el 24% del total d'ocupacions. Això són dades de sinistralitat que no fan sinó reforçar l'evidència: l'atur, la precarietat i la temporalitat dels contractes arriben, en aquest col·lectiu, a les cotes més altes.

Exposats als nous riscos i també als que ja existien en molts llocs de treball, els joves estem condemnats a patir les conseqüències de les noves formes d'organització del treball, de les noves tecnologies, de les noves maquinàries, treballs per torns, treballs eventuais...

Des d'una perspectiva mundial, els nostres drets bàsics —la vida i la salut, l'educació i el desenvolupament de la personalitat, etc.— són vulnerats o restringits en el treball, la qual cosa es tradueix en situacions de precarietat laboral, que la nostra societat accepta. Encara hi ha massa empreses que no compleixen la legislació en matèria de prevenció de riscos, la qual cosa té conseqüències per a la seguretat i salut de tots els treballadors, i per tant, també per als treballadors més joves. Encara hi ha massa empreses que no compleixen la legislació en matèria de prevenció que els obliga a mantenir el lloc de treball amb seguretat i salut, la qual cosa té conseqüències per a tots els treballadors, i per tant, també per als treballadors més joves.

La protecció dels joves que s'incorporen dia a dia al món laboral, la protecció de la seva salut i dels seus drets és una assignatura pendent al conjunt de la Unió Europea i també al nostre país. Els estudis elaborats a la Unió Europea demostren que la manca d'informació dels treballadors joves sobre els riscos respecte als seus companys més grans és evident i notòria. Aquesta manca d'informació, juntament amb una manca de formació específica sobre prevenció de riscos laborals i salut laboral,

afegida a les condicions precàries de molts dels llocs de treball ocupats pels joves, la temporalitat i la falta d'experiència, compromet la seva feina i el seu desenvolupament com a professionals.

Des de la UGT de Catalunya, creiem amb fermesa que la cultura preventiva és la veritable resposta als problemes de salut laboral de les nostres empreses, i sobretot de tots aquells problemes que afecten els joves. Conscienciar des de l'etapa formativa a l'escola en els temes de prevenció de riscos laborals, dur a terme actuacions eficaces i no burocratitzar el compliment legal són les úniques vies per assolir i garantir el dret a la salut dels joves que s'incorporen al món laboral.

El nostre sindicat està convençut de la necessitat de fer una reflexió i un estudi de la problemàtica del risc de les noves realitats del món del treball.

Amb aquesta guia, **I a tu, Q t'importa?**, pretenem obrir el món de la prevenció als joves com tu a través de la lectura d'una sèrie de relats amb els quals et sentis identificat, perquè puguis veure reflectida la teva realitat laboral, o la d'un amic o un conegut. Per complementar els textos, editem un CD que inclou els conceptes tècnics i legals necessaris per defensar els teus drets, informar-te i formar-te en la prevenció de riscos laborals, per millorar les teves condicions laborals i garantir la teva seguretat i salut a través de la defensa dels teus drets.

El nostre objectiu és aconseguir implicar-te en la teva realitat laboral, en la defensa dels teus drets i en el coneixement de les condicions de la teva feina amb la finalitat de conscienciar-te de la necessitat d'actuar i de no quedar-te'n al marge.

La defensa de la teva salut laboral és la garantia del teu futur, d'un futur digne i amb salut.

CAMIL ROS I DURAN
Secretari de Política Sindical
UGT de Catalunya

Un diumenge qualsevol

Titus Bar: 18 h d'un diumenge qualsevol

—Sempre sóc la primera a arribar... Odio la meva puntualitat. Sempre massa d'hora, Lídia, i la resta del món sempre massa tard —es lamenta entre dents la Lídia, asseguda a una taula al bar de sempre, mentre xarrupa un granissat de llimona.

Es troba al bar del Titus, on cada diumenge queda amb l'Eloi —el seu xicot—, la Tina i el Toni. Sempre s'asseu a la mateixa taula del fons del bar. Mira cap a la porta i, de reüll, cap al rellotge que hi ha penjat de la paret, esperant veure'ls entrar d'aquí a un moment. Esperant, esperant i esperant.

Per sorpresa i decepció, són el Toni i la Tina els primers a arribar, amb els cascos de la moto penjats del braç. La Tina es pentina el cabell amb les mans.

—*Sorry, sorry, sorry...* Ho sento, nena —es disculpa la Tina fent-li els dos petons de rigor i una abraçada ben forta—. Hi havia un merder de cotxes, nena...

—Sí, un merder dels grossos. Potser hi ha hagut un accident..., però nosaltres no hem vist res i no hem sentit cap ambulància passar... —justifica el Toni mentre es dirigeix a demanar a la barra—. Titus, dues *birres* ben fresquetes, *tio!*

Però la Lúdia no els escolta. Porta posat el seu somriure circumstancial, però la processó va per dins: una mala setmana a la facultat, exàmens de final de curs, un fotut cap de setmana sense sortir perquè no hi ha *peles* i un diumenge com tots els diumenges: dinar familiar i quedar al Titus bar

—On cony s'ha fotut l'Eloi? —rondina el seu cap en silenci, sense prestar atenció als seus amics.

El Toni i la Tina (Cristina per als no-íntims i Cristineta per a la família), l'Eloi i ella són amics de fa temps. Les dues noies, veïnes de tota la vida del barri de la Sagrada Família, van anar plegades a l'escola. Van anar a cursos diferents per l'any de diferència que es porten. La Lúdia sempre va ser una bona estudiant, mentre que la Tina va ser un desastre (cosa que confirmaven les notes i els comentaris dels professors). No és que no fos intel·ligent —ho era i força—, però a la Tina no li agradaven els llibres ni els deures ni les normes.

Quan va acabar el Batxillerat, la Lúdia va començar la carrera de Biologia. Era una noieta assenyada, educada, complidora i avorridament correcta (així es definia ella mateixa). En canvi, la Tina era tot el contrari: esbojarrada, inconformista i arriscada, li agradava fer la seva, dir la seva i provar coses noves. Contra tota norma i consell, va deixar els estudis quan va acabar l'ESO i fer una mica de turisme. No sabia ben bé el què i el com, però li agradaven els idiomes, i al càmping cada estiu es feia un fart de parlar amb tots els estrangers joves i guapos que coneixia.

Va ser allà, al càmping on de tant en tant la Lúdia anava amb la seva amiga com a “veïna adoptada”, on havia conegut l'Eloi, un noi del poble que estava instal·lat al càmping. El “seu noi de

poble...”, com ella l'anomenava amb afecte, s'havia convertit en el seu xicot formal, de tota la vida, i això que només tenien poc més de 20 anys.

L'Eloi era ben diferent d'ella: extravertit, afectuós, senzill, sense estudis, però amb un gran potencial humà. Tenia un gran cor i era terriblement generós. Tothom que el coneixia se l'estimava. La Lúdia deia que de tan bo com era tothom s'aprofitava d'ell, i sempre estava embolicat fent favors.

Havia deixat els estudis per guanyar-se la vida als 16 anys i trobar feina “del que fos”, com deia ell, per tenir quatre quartos per comprar-se el cotxe, tan necessari quan un és d'un poble mig aïllat de la costa de Tarragona, i ajudar econòmicament els de casa, que bona falta els feia, perquè no anaven sobrats, que diguéssim.

Era un expert en entrevistes de feina, “*lo puto crack* de les entrevistes d'ETT”, i gran coneixedor dels “ja et trucarem”. Treball no li havia faltat mai, perquè s'adaptava al que fos, però tot eren contractes de poca durada, contractes temporals, generalment a fàbriques de les rodalies i per fer de *machaca*.

La Lúdia mira el rellotge: quarts de set i l'Eloi no arriba. Mira el Toni i la Tina, que fan bromes, festegen, es grapegen i es provoquen.

—Prepara't quan torni, princesa —amença el Toni amb un somriure, mentre marxa cap a la barra picant l'ullet a la seva noia.

El Toni era tan esbojarrat com la Tina. Estaven fets l'un per l'altre. Tothom feia broma amb els seus noms: Toni & Tina, Tina & Toni... Eren com Bonnie & Clyde. Ell era un noi trempat, inconformista com la mateixa Tina i amb les mateixes ganes d'ella de canviar les coses. Havia estudiat un mòdul d'electrònica, però en acabar els estudis no havia tingut sort amb el *curro* — “la puta crisi”, es lamentava ell— i havia acabat treballant a la pizzeria del seu barri,

a Gràcia, on va conèixer la Tina durant l'estiu que ella va treballar agafant els encàrrecs telefònics de la pizzeria.

La noia de la sensual veu telefònica es va convertir, sense voler-ho, en la seva xicota. Entre comandes, pizzes, pauses per fer una cigarreta i renecs dirigits a l'encarregat, havia sorgit l'amor entre ells.

Feia un any que sortien. Amor passional, desenfrenat i consolidat, amb baralles i mil maneres de reconciliar-se i fer les paus.

—Dues *birres* fresquetes per a la meva princesa i per al seu cavaller, un servidor! —anuncia el Toni fotent conya amb les gerres de cervesa que regalimen tot deixant un camí d'escuma al seu pas.

—Boig! Que em taques! Vés amb compte... —crida la Tina, esquitxada per l'escuma de les begudes—. Que no veus que m'he allisat el cabell abans de venir i, entre el casc de la moto i les teves graciets amb la cervesa, me l'espatllaràs, burro!

La Lúdia ni se'ls mira. Només pot pensar: “on cony s'ha ficat l'Eloi?” Les preguntes sense resposta li vénen una rere l'altra, mentre el neguit s'apodera d'ella: li haurà passat alguna cosa? Un accident? Se l'imagina a un hospital, malferit: “deu estar inconscient i per això no truca ni arriba tard”. Ja fa més de tres quarts d'hora que hauria d'haver arribat... El maleït cotxe, el maleït trànsit i viure a l'altra punta del món. Quines ganes té que les coses els vagin bé, que l'Eloi trobi feina a la ciutat i que marxin tots dos a viure plegats, encara que sigui sota un pont!

El rellotge de la paret marca les 18.45 h. A la taula, les dues *birres* regalimen, i el granissat de llimona és ja tot gel.

La Tina i el Toni continuen la seva festa particular esquitxant-se amb l'escuma de la cervesa i fent-se petons. La Lúdia és distant, absent, amb els nervis a flor de pell i treu fum pels queixals.

—Nena, estàs molt estranya... Que et passa res? —insinua la seva amiga traient-se de sobre la paparra del Toni i abraçant-la—. Si és per l'Eloi, no pateixis, que ja arribarà. Deu haver enganxat retencions si ha vingut per l'autopista.

—Sí, ja ho sé... Però és que avui no tinc un bon dia —murmura la Lúdia mentre la seva mirada es torna a dirigir desesperadament a la porta del bar.

—Vinga, noies, una *birreta* per pujar els ànims! Te'n demano una, Lúdia? —exclama el Toni, aliè a l'escena de les confessions de les dues amigues.

—No, gràcies, de debò. Estic bé, només una mica cansada... de tot plegat —agraeix la Lúdia—. Són els exàmens de fi de curs, no dormir bé, els nervis perquè he de començar les pràctiques i encara no sé a on, ni si em pagaran, ni res de res. I a mi aquesta incertesa em mata. I, a sobre, l'Eloi està superfeliç al seu treball, al seu món, que si els col·legues de la feina, que si el torn americà aquest que fa, que no sé mai si treballa de matí, de tarda, de nit o té festa... Estic una mica *ratllada*.

La Tina no sap què dir-li, perquè entén la seva amiga i sap que la Lúdia, si perd el control de seu entorn, si la seva vida s'omple d'imprevistos, sorpreses i esperes, es desespera. No és com ella, que estima els imprevistos, que viu per les sorpreses i les aventures. Són molt diferents, però potser per això s'avenen tan bé les dues amigues: perquè es complementen com el yin i el yang.

El Toni fa el darrer glop de la seva cervesa quan l'Eloi apareix per la porta, tot vermell i esbufegant.

—Hola, nois! Uf, més de mitja hora per trobar aparcament! Titus, si no poses un pàrquing per als clients haurem de canviar de *bareto*! —anuncia alegrement l'Eloi. Però la seva cara d'alegria canvia quan veu el posat de la seva xicota i la Tina abraçant-la—. Ja esteu de confessions? Qui s'ha mort, ara?

La Lúdia el mira de reüll, amb ràbia i despit, i esclata en un plor sense control que la Tina intenta apaivagar, tot mirant amb retret el comentari inapropiat de l'Eloi.

—Tio, t'has lluit! On cony t'havies fotut? Estàvem amoïnats per tu... Vols una *birra*? Au, anem a la barra i deixem-les soles... Coses de dones —diu el Toni intentant allunyar el seu amic del drama femení.

L'Eloi fa cas del seu amic i marxa cap a la barra després d'intentar fer un petó al front a la Lúdia, que ella esquiva amb ràbia. No vol els seus petons. Fa una hora que l'espera. Vol parlar amb ell després d'una setmana de no veure's pels exàmens i el torn de tarda de l'Eloi. I ara ell ve com si res.

Potser està exagerant i paga les seves frustracions amb els seus amics, però no ho pot evitar. La Tina, la seva amiga de tota la vida, ja la coneix i sap que en aquestes situacions és millor deixar-la que es desfogui plorant.

Entre singlots, li explica la duresa dels exàmens d'aquest any, l'examen sorpresa que els ha posat el professor de Bioquímica amb

part del temari que no ha donat a classe. I el tema de les pràctiques, que no sap on farà ni quan, i el temps passa.

La Tina intenta desviar l'atenció comentant-li coses de la seva botiga. Ella tampoc no està del tot a gust amb els estudis i comença a dubtar de si ha de continuar amb el turisme o si potser el món de les vendes i el comerç és el seu futur. Potser si treballa força, aprèn i estalvia, amb el temps pot obrir la seva pròpia sabateria.

L'Eloi i el Toni a la barra observen l'escena a distància.

—Així són les dones: ara riuen ara ploren... Qui les entén? —comenta el Toni tot mirant l'escena.

—Però què li passa a la Lúdia, *tio*? Si jo no li he fet res...

—Potser ha estat això... Ha, ha, ha, que fa molt que no li “fas” res...

—respon el Toni malpensant—. Faig broma, *tio*. Ja sé que tu ets un *crack* en aquest tema... Diu que té una mala setmana, els exàmens i les pràctiques... I, a tu, com et va el *curro*, *tio*?

—Jo bé. No em puc queixar. No treballo gaire, cobro prou i tinc 10 dies de vacances de tant en tant. Però m'agradaria trobar alguna cosa més a prop d'aquí i proposar a la Lúdia que l'any que ve anéssim a viure plegats.

—Tu creus que voldrà viure amb un paio com tu? —li somriu el Toni picant-li l'ullet—. Una senyoreta de ciutat amb un pagesot com tu?

—Ei, *tio*, no te'n fotis de la gent de poble —contesta ofès l'Eloi—. Per què no hauria de voler? Si sóc un regal: sé cuinar, faig uns macarrons amb sofregit boníssims, sé posar la rentadora, em faig el llit... Què més vols?

—Ui, sí, *carinyo*... M'encantes. Ets la Blancaneu dels meus somnis. Vols que sigui el teu príncep? —respon el Toni tot fent broma i llançant-li petonets.

–Ep, nois. Pareu de fer ximpleries. Se m'acaba d'espatllar la cafetera, i els de l'empresa de manteniment no m'agafen el telèfon -els alerta el Titus, l'amo del bar-. Estic desesperat: què faig jo si no puc servir cafès a aquestes hores de la tarda? Toni, tu no eres un “manetes” reparant trastos?

–Home..., vaig estudiar electrònica, però no sé res de cafeteres... T'arrisques que et foti malbé el trasto? Tu mateix...

–No tinc més opció: o tu o no faig cafès i adéu negoci. Confio en la teva destresa, noi. Vine, que t'ensenyo la màquina i el que li passa.

El Toni segueix el Titus rere el taulell, mentre l'Eloi s'acaba la cervesa i s'apropa a la taula on són les noies. No sap per què la Lídia ha explotat d'aquella manera. Quan la veu així, no sap què fer, ni què dir, ni res de res.

En arribar a la taula, seu al costat de la Lídia esperant que ella li deixi anar algun retret i poder preguntar-li què li passa. Just en el moment que la Lídia obre la boca, el mòbil de l'Eloi deixa anar un senyal de missatge rebut, i ell, automàticament, el llegeix. És l'Òscar, el seu company de feina, que li envia un missatge per si vol quedar al vespre per veure el futbol al bar del poble. A l'Eloi, sense voler, se li il·lumina la cara i contesta tot seguit el missatge amb un “i tant! Compta amb mi”. No se n'adona que la Lídia el mira amb cara de retret esperant que reaccionï.

–No has escoltat el que t'acabo de dir, oi? –etziba la Lídia plena de fúria-. Sempre fots igual: parlo i no m'escoltes. Sempre penjat del maleït mòbil...

–Era l'Òscar. Vinga, *xurri*, no et posis així. Si jo t'estimo molt, ets la meva reina, ja ho saps... Per què sempre m'estàs esbrancant?

La Lúdia es queda desarmada davant de les paraules del seu xicot. Sap que té raó: sempre ho paga tot amb ell, però ella sent que quan el necessita no hi és mai. Sempre perdut al poble, fent la seva vida lluny d'ella... Només li pot mirar els ulls i repenjar el cap al seu pit, buscant el consol entre els seus braços i començar a plorar descontroladament.

–Ho sento, ho sento. És que estic molt nerviosa, i t'enyoro. Vull que estiguem junts, però tot es complica. Sembla que tu ja no m'estimes, que fas la teva vida i no em trobes a faltar...

–No diguis això, *xurri*...

I, aleshores, arriba el moment de la reconciliació, entre singlots, llàgrimes que rodolen per la cara de la Lídia i petons. Fan les paus, com sempre. En aquest moment, la Tina torna de la barra amb el Toni agafat del braç fet broma.

–Ai, aquesta parelleta... Què en farem, de vosaltres? El meu Toni acaba de salvar la vida a la cafetera del Titus. Diu que tenim barra lliure –comenta la Tina somrient–. Fem unes *birres*? Si al final resultarà que tenim entre nosaltres un enginyer de la NASA d'aquests que tot ho arreglen...

–Has pensat a dedicar-te'n seriosament, Toni? Deixa la pizzeria i busca alguna cosa d'electrònica, *tio*. Potser podries obrir un taller de reparacions amb algú? Ara, amb la crisi, la gent arregla i no compra coses noves –diu l'Eloi.

–No ho sé, *tio*, està molt fotut el tema. Hauria de buscar un local i la clientela... No ho sé. L'Andrés, un dels profes del curs d'electrònica, volia muntar un negoci quan ens donava classe, però li he perdut la pista. Hauria de buscar-lo. Potser al Facebook.

–Sí, al Facebook hi és tothom. I, si no, pots contactar amb la teva escola, que potser tenen encara el seu telèfon –pensa en veu alta la Lídia.

Els quatre passen les darreres hores de la tarda al bar del Titus fent-la petar i, a quarts de deu, marxen cadascú a casa seva.

L'Eloi acompanya la Lídia a casa seva. En un procediment d'allò més rutinari, atura el cotxe en doble filera, a la cantonada de casa

la Lúdia, i es fan els petons apassionats perquè trigaran de nou una setmana a veure's. La Lúdia surt del cotxe i li llança un petó de comiat quan està ja a l'entrada de casa seva. L'Eloi sempre s'espera fins que la veu perdre's escales amunt, per si de cas.

La Lúdia puja despreocupada les escales fins al tercer pis, mentre reflexiona sobre el seu futur immediat: les notes que han de sortir un dia d'aquests, les pràctiques que ha d'iniciar immediatament... S'imagina treballant en una gran empresa dedicada a la investigació biològica, amb la seva bata blanca passejant-se pels laboratoris plens de personal immers en tasques de recerca entre microscopis, centrífugues i aparells d'alta tecnologia. Aquest és el seu somni.

L'Eloi deixa la Lúdia i condueix el seu cotxe per la carretera paral·lela a la costa camí de casa. Accelera per arribar al bar del poble per veure, si més no, la segona part del partit de futbol amb l'Òscar i la resta de colla de la feina. La vida a ciutat, aquella vida que un dia està segur que portarà, no es presenta fàcil. Ell odia els embussos, el trànsit, l'acumulació de gent desconeguda per tot arreu..., però sap que haurà d'intentar acostumar-s'hi si vol estar amb la Lúdia. A ell li agrada la seva vida al poble, una vida tranquil·la, amb poca però bona gent, on tothom es coneix, pocs recursos, pocs mitjans però suficient per viure feliços. Però sap que la Lúdia no trobarà mai feina si no es queda a la ciutat o a les rodalies. Sortir de casa, independitzar-se i fer la seva amb la Lúdia: aquest és el seu somni.

El Toni i la Tina marxen amb la moto cap a casa de la Tina, al carrer Rosselló. La Tina es perd rere la porta de ferro del seu habitatge, una casa construïda al principi del segle XX, desgastada pel pas del temps i de les anades i vingudes de totes les persones que han viscut en aquells pisos. Molts dels pisos de lloguer han

vist desfilar famílies i famílies, i ara són plens de gent estrangera que s'apilona en els escassos 60 metres quadrats dels habitatges. La Tina recorda amb enyorança els canvis del seu entorn i com el seu edifici es mantenia dret entre d'altres de més moderns. Recorda les passejades que feia pel barri i la sabateria de la travessera de Gràcia, on les dependents estaven en un altell que feia de magatzem on s'apilonaven caps i caps de les sabates que lluien a l'aparador. Després de mirar i remirar el lluent aparador, escollies les sabates que volies, demanaves el teu número de peu, i una de les dependents llançava la capsa amb les teves sabates des de l'altell a la venedora que t'atenia. El curiós és que mai no havia vist que les sabates caiguessin al terra. La Tina sempre havia quedat fascinada amb aquella curiosa manera de treballar, però no havia imaginat mai que també acabaria treballant en una sabateria després de tot. El seu somni no havia estat mai aquell, però, potser ben mirat, no era un mal somni.

El Toni enfila la moto pel carrer Rabassa fins a arribar a casa. Deixa aparcada la moto al carrer, amb certes desconfiances, però no té quartos per a un aparcament de lloguer, i el carrer és l'únic lloc alternatiu.

Caminant cap al seu portal, li ve al cap amb cert orgull com ha solucionat el problema de la cafetera d'en Titus. S'ha sentit cofoi i motivat amb el tornavís a les mans mirant les entranyes de la maquinota aquella per deixar-la com nova. Se sent frustrat amb la feina de la pizzeria, una feina mal pagada que no li produeix cap sensació positiva. Té clar quin és el seu somni: un petit taller on tenir entre les mans qualsevol trasto per arreglar i la satisfacció de la feina ben feta.

Cada cosa al seu lloc,
i un lloc per a cada cosa

—Aquest és un missatge per a la Lúdia Sánchez. Sóc l'Anna Torrents, la coordinadora de les pràctiques de Biotecnologia. Et truco per avisar-te que comences les pràctiques el dilluns als Laboratoris Balaguer de Molins de Rei. Hi pots arribar amb l'autobús que surt de la Diagonal. T'envio l'adreça al teu correu electrònic. T'esperen a les 8 h. El Manel Ruiz, el responsable del departament, t'explicarà el que hauràs de fer i el projecte en què treballaràs. Suposo que revisaràs cultius. Les pràctiques són remunerades, però no n'esperis gran cosa: encara no m'han dit quant paguen. Si tens cap problema, truca'm. Adéu.

En escoltar el missatge, la Lúdia té dues reaccions contradictòries: tranquil·litat perquè sap, per fi, on anirà a fer pràctiques i excitació de poder aplicar els seus coneixements a un laboratori de veritat: fer proves, cultius, plaques de petri cap aquí, reactius cap allà... Ja s'imagina amb la bata blanca posada, les ulleres de protecció per manipular els reactius, els guants, la seva zona de treball, una carpeta amb els fulls de control de les mostres, trastejant la nevera i etiquetant les proves... Està molt emocionada, molt emocionada, fins al dia que comença.

El dilluns és a la porta dels laboratoris a les 7.30 h. No vol ser massa puntual, així és que reula i fa temps a la parada del bus menjant l'entrepà per si després no té temps de fer-ho. Entretinguda entre mossegada i mossegada, mira com la gent baixa dels diferents autobusos

que van parant. Tothom té certa pressa per arribar a la feina o dur els nens al *col·le*. Tots tenen una cosa en comú: cara de dilluns. Cares serioses, cares amoïnades, cares d'indiferència, cares de cansament, i, com a tret comú, cara de son.

Arriba a la gran porta de vidre de l'empresa, que s'obre automàticament en detectar presència humana. Manquen 10 minuts per les 8 h. A l'entrada dels laboratoris, hi ha un aparell de fitxar i un taulell d'informació on una dona que pot ser la seva mare, extremadament maquillada i amb cara de pomes agres, dóna el bon dia a tots els qui entren. Demana pel Manel Ruiz, i la dona malcarada li va dur que esperi. Li assenyala els sofàs que hi ha a la saleta.

Als pocs minuts, mentre la Lúdia perd la mirada entre els quadres que decoren el vestíbul amagant els nervis que té, apareix un home d'uns trenta anys, ben plantat, amb una bata blanca i uns increïbles ulls blaus.

—Bon dia. Tu deus ser la Lúdia. Jo sóc el Manel, el responsable del departament on col·laboraràs. En el nostre departament, ens dediquem a analitzar mostres d'aigües procedents de diferents llocs per determinar el grau de contaminació tant de productes orgànics com d'inorgànics. També fem estudis de microorganismes presents a les mostres... Bé, ja t'ho explicaré amb més deteniment quan t'hagis canviat. Aquí són els vestidors: canvia't i posa't la bata que trobaràs a la taquilla que duu el teu nom. T'has de rentar bé les mans, recollir-te el cabell i posar-te el casquet, els peücs i els pantalons de rebuig. Normes de la casa. T'espero aquí, a l'entrada.

La Lúdia sospira. Només pot deixar anar un “gràcies” compassat amb la seva respiració. La veu del Manel no es correspon amb la

seva planta. Té una veu masculina, intensa, més aviat d'un home de 50 que no d'un jove de 30. De cop i volta, la Lúdia s'adona que està nerviosa per la feina i ara també impressionada pel seu tutor de pràctiques.

Es posa la roba de rebuig, uns pantalons i un jersei semblants als que es porten als quiròfans, es recull el cabell en una cua i acaba

d'enllestir la vestimenta tota accelerada. En sortir, el Manel l'espera tal com li havia dit.

—Aquí tens la teva targeta d'identificació que has de fer servir sempre per entrar i sortir dels departaments. L'accés és restringit al personal autoritzat. Tu només tens accés, de moment, al nostre departament. A mig matí, la gent fa un cafè a la cafeteria. Per anar-hi, t'has de tornar a canviar de roba: són les normes. Si has d'anar al lavabo, li has de dir a algun company. Ja veuràs que la gent és molt maca. Al nostre departament, estem la Neus, l'Àlex, tu i jo. La Neus és química i porta el tema dels orgànics. L'Àlex es dedica a un projecte que compartim amb una gent del Perú; ell és biòleg. Jo sóc el..., bé, superviso les tasques de tots, controlo, renyo i t'esbrincaré quan ho facis malament. És broma, dona. Jo estic fent un estudi de la riera de Gaià. Ens donaràs un cop de mà a tots.

El Manel sembla simpàtic i amable i intenta treure ferro al tema, però la Lúdia no pot negar que està decebuda: donar un cop de mà a tots no era exactament el que ella havia imaginat. Havia pensat que potser podria col·laborar amb algun projecte, potser en la riera de Gaià, que coneix bé perquè els seus avis són d'un poblet de la zona. A més a més, ha de fer un treball en acabar les pràctiques, una memòria de les tasques que ha fet, i si s'ha de dedicar només a donar un cop de mà... de què volen que faci el treball?

El Manel li ensenya tota la planta, els diversos departaments i, de lluny, la cafeteria. És molt agradable caminar al costat seu, i la Lúdia s'imagina que, amb els anys, ella també podrà acompanyar un estudiant de pràctiques en uns grans laboratoris com aquells. Després de la visita guiada del Manel, la duu a la sala de reunions,

on li dóna una carpeta repleta de papers i un document enquadernat que sembla una enciclopèdia.

—Aquí tens la documentació de les tasques que fem al departament i els protocols a seguir: com s'han de tractar les mostres, l'emmagatzematge dels productes, l'ús de les neveres i què fem amb els residus. L'altre document és el pla d'emergència i el que s'ha de fer en cas d'accident o incendi. Vaja, per si de cas... És molt important que te'l llegeixis amb atenció. Avui és el que toca: matí de lectura. T'has de familiaritzar amb les sortides d'emergència i el protocol d'actuació. L'Enric és el delegat de prevenció del laboratori. Si tens cap dubte sobre algun tema de seguretat, li pots preguntar a ell. També hi ha una gent de l'empresa que ve de tant en tant a mirar els aparells i com treballem. Són els del servei de prevenció; el compartim amb els altres laboratoris del Grup Balaguer; mancomunitat li diuen. Però no t'espantis, que no ens vigilen; només avaluen els riscos de les feines que fem. Pura burocràcia de l'empresa, però els clients són molt exigents i s'han de complir les lleis i més. Apa, maca, et deixo tranquil·la perquè t'amaris de normes...

El Manel no veu la cara de decepció que amaga el fals somriure de la Lídia mentre gira cua ràpidament camí cap al seu departament, perquè la Neus el crida. Decepció és poc. El matí del seu primer dia se'l passarà tancada a la saleta de reunions, amb aquella olor de ranci, la taula plena de paperassa... No li podien haver enviat a casa perquè se la llegís i no fer-li perdre el temps el primer dia?

L'inici de la seva vida laboral és molt infructuós, totalment decebedor i estèril, com tot allò que l'envolta en aquells laboratoris. Es passa les 3 primeres hores de les fantàstiques i emocionants pràctiques a la saleta, amagada sota la documentació, llegint els procediments

que ja coneix, que són els mateixos que els del laboratori de la universitat on ella col·labora.

“Manipulació de productes químics: evitar inhalar vapors de productes químics, llegir atentament les etiquetes dels envasos, no transvasar els productes químics a envasos sense etiquetar, no pipetejar els productes directament amb la boca...” El de sempre: les mateixes normes que qualsevol persona que hagués passat per un laboratori sap o ha de saber... És de lògica! Però no es vol fer la llesta i avançar-se a la feina el primer dia, així és que calla i fa cas del Manel.

A les 11, quan l'avorriment comença a fer que els seus ulls es tanquin, vençuts pel cansament d'haver matinat i la decepció que duu a sobre, la ve venir a buscar la Neus per fer un cafè.

La Neus és una noia alta i espigada, amb una cara seriosa, poc xerraire, correcta, però una mica distant, més gran que ella d'edat. Va pels passadissos sense a penes dir res i, en arribar a la cafeteria, es troba amb l'Enric i l'Àlex i els presenta.

És un trio curiós: l'Àlex és un noi grasset, silencios i afectuós que amaga les seves inseguretats sota un tímid somriure. L'Enric, el delegat la prevenció, és un noi primet i poca cosa que vol fer-se el col·lega i el cooperatiu.

—Doncs hauràs de posar-te al dia si t'encarreguen que donis un cop de mà en algun dels estudis que porten aquests del departament... —li insinua l'Enric mentre fa un glop al cafè que prenia—. En aquesta empresa, no hi ha lloc pels errors: treballem a contratemps i sempre ens hem de dur feina a casa. Per acabar informes, és clar. No pensis

ara que ens enduem les mostres en una carmanyola... Ha, ha, ha!
“Utilitzar els equips de protecció individual, la mascareta, les ulleres de seguretat, els guants... no menjar mentre treballes, no fumar... Bé això ara ja és per llei a totes les empreses...” Un avorriment, oi?

—Home, suposo que en uns dies ja podré fer cosetes, no? No em tindran el dia llegint papers..., o sí? —murmura la Lúdia esperant una resposta que l'animi.

—No, dona, no! D'aquí a una estona el Manel et vindrà a buscar, ja ho veuràs, i et deixarà trastejar una estona al nostre laboratori —li diu fluixet l'Àlex, sense atrevir-se a mirar-la als ulls.

—Si quan siguis allà tens cap dubte sobre la feina o les proteccions que has de dur, m'ho preguntes a mi i jo et dono un cop de mà...

—interromp l'Enric a l'Àlex—. No sé si t'han dit que sóc el delegat de prevenció.

—Ja hi som, fent el fatxenda... Potser la noia no sap ni què és un delegat de prevenció... —remuga la Neus acabant-se el cafè amb llet i aixecant-se de la taula on eren asseguts.

—I a tu ara què et pica? Tens la regla o són les hormones femenines que et fan ser una mal educada...? —es defensa l'Enric—. Jo només li deia per si em necessitava. Vam fer eleccions a l'empresa i vaig sortir escollit delegat de prevenció. Represento els treballadors del laboratori en temes de prevenció de riscos laborals. Comprovo que l'empresa ho foti tot bé, que es compleixin les normes i que a ningú li trepitgin els seus drets. Vaig fer un curs de 30 hores i em van donar un certificat!

—A l'Uni tenim el delegat de classe. Suposo que deu ser alguna cosa semblant, no? —diu la Lúdia traient ferro a l'assumpte.

—No exactament. Tu, si tens cap dubte de riscos, abans de dir-ho al Manel m'ho comentes a mi i ho mirem. Si jo no ho sé, truco al sindicat i allà hi ha uns tècnics que ens assessoren. Sobretot segueix

les normes i recorda una cosa: no facis servir mai les neveres per posar res que no sigui del laboratori. Una vegada un *tio* que feia pràctiques va posar una ampolla d'aigua a la nevera de cultius i algú la va utilitzar per posar un reactiu, i el *tio* li va fotre un glop i gairebé se'n va a l'altre barri... Aleshores, no hi havia allò de les emergències i es va liar una... “Cada cosa al seu lloc, i un lloc per a cada cosa”, diu ma mare. I els reactius i les begudes no són compatibles.

En aquell moment, l'Àlex mira el rellotge i fa amb el cap per anar acabant en veure aparèixer el Manel per la porta.

—Vinga, nois, que hi ha feina per fer. Àlex, necessito l'article que et van demanar per la revista aquella anglesa avui mateix. Si no ho tens avui, no cal que els enviem res. I la Neus? Ja ha passat? Tu, Lúdia, ara vindràs amb mi, que et faré mirar unes mostres que tinc pendants. Així em dones un cop de mà i agafes pràctica.

Tots es posen drets d'una revolada i enfilen cap a la zona de treball. L'Enric està a cultius biològics, al final del passadís. Entre un departament i l'altre, hi ha el magatzem d'inflamables, amb els armaris de seguretat on es guarden els reactius perillosos, separats segons les seves característiques, i un petit laboratori on treballen amb dissolvents volàtils. El *rentaulls* i la dutxa d'emergència estan al final de passadís, al costat de la porta de cultius.

La Lúdia anava memoritzant, de camí al seu departament, tot allò que en un moment donat pot ser interessant de saber. S'adona que els sistemes d'emergència estan tots indicats: que estan senyalitzades les sortides d'emergència i que hi ha extintors penjats pertot arreu.

Pensa si algú els sabia fer servir i si, a l'hora de fer-ne ús, aquests trastos funcionarien.

Passen les targes de seguretat per entrar al departament on la Neus està submergida sota unes ulleres de plàstic i uns guants aparatosos que li donen un aspecte de submarinista aficionada amb mascareta tipus Michael Jackson. L'Àlex recull uns papers i marxa al despatxet que hi ha al costat del laboratori per acabar el seu article. La Lídia i el Manel es queden sols al fons del laboratori.

—Treus les mostres d'una en una i treballa a la vitrina. Sempre has de treballar, sota la campana extractora, a la vitrina i connectar-la perquè es filtri l'aire per si hi ha fugues de qualsevol reactiu tòxic. Has de comprovar que el cabal d'aspiració és correcte, i no facis servir la vitrina per emmagatzemar reactius. Has d'anar a l'armari que hi ha al passadís, apuntar al full el que t'endús i portar-ho aquí per fer-ho servir. Després, ho has de tornar. Aquí tens el protocol de treball. Si ets endreçada, treballaràs millor. És un consell de veterà. Si cauen algunes gotes, neteja-ho ràpidament amb el paper secant, i els residus els has de llençar als cubells que tens a sota la vitrina. “Cada cosa al seu lloc, i un lloc per a cada cosa” és el lema del nostre departament.

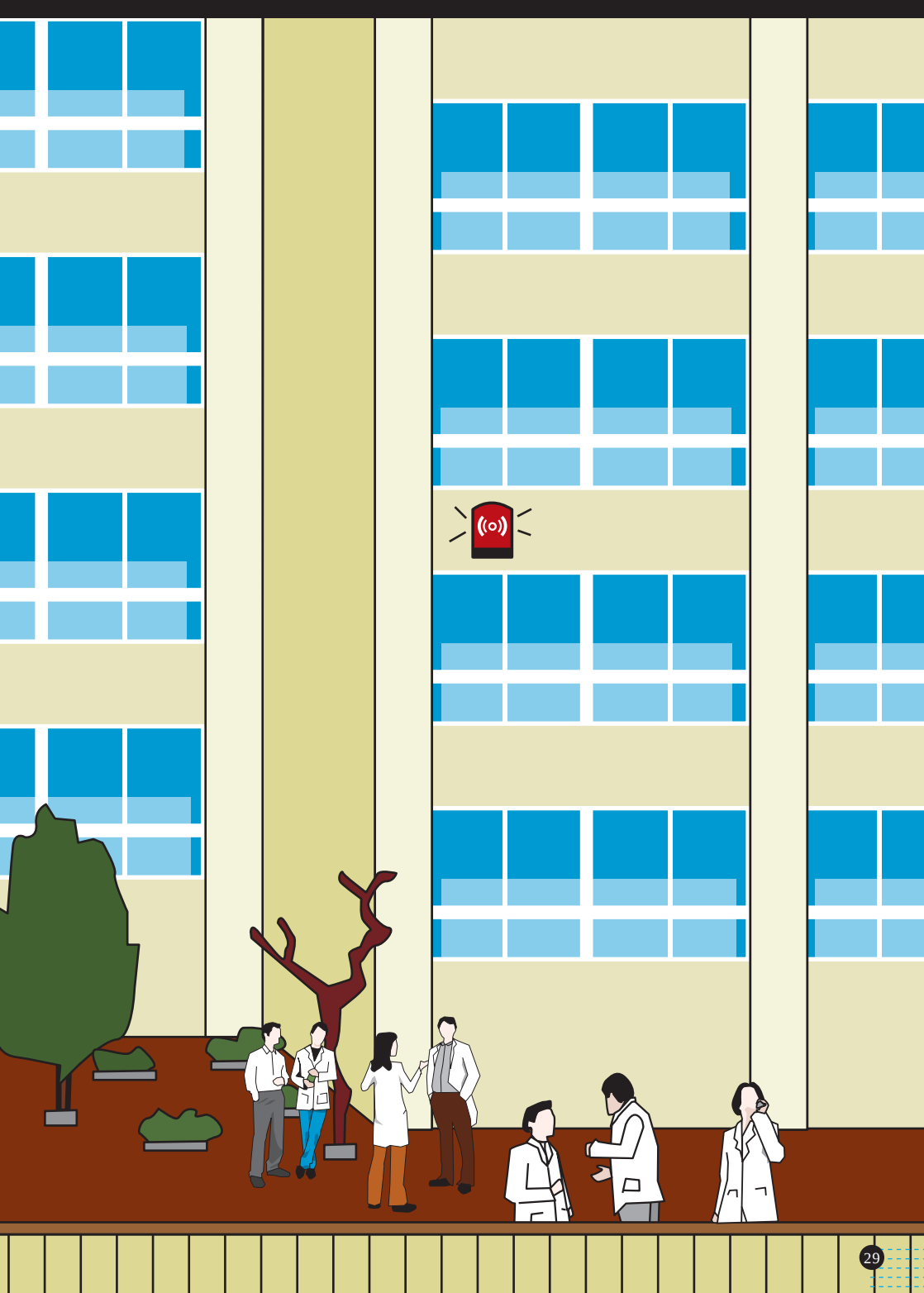
“El lema del departament? Però aquesta frase no és de la mare de l'Enric? O potser el fatxenda de l'Enric l'ha sentida de l'Àlex o la Neus i se l'ha fet seva? Probablement”, pensa la Lídia.

—No posis aquesta cara, dona, que te'n sortiràs. Mira, la primera mostra la fem plegats, d'acord? —li diu el Manel en veure-la absorta en els seus pensaments.

La Lúdia el mira amb resignació. Se sent decebuda que el Manel no confiï plenament en ella i que posi en dubte la seva capacitat de manipular “reactius”. Porta ja dos anys col·laborant amb el laboratori de la Universitat, ajudant les feines que han de fer els estudiants de cursos inferiors. Allà ella és la veterana, i ara se sent com una adolescent perduda mirant els ulls del seu superior.

Estan una bona estona amb la primera mostra i, quan van a començar la segona, el Manel rep una trucada i marxa. La Lúdia va a l'armari de seguretat del fons del departament on emmagatzemen els productes que necessita per fer la segona prova. L'armari és un d'aquells trastos metàl·lics amb tanques especials que està dividit en uns quants compartiments que tenen unes safates internes per evitar vessaments. Està tancant l'armari i a punt d'anotar en el full que penja de la tanca el reactiu que s'enduu, quan sent l'alarma del laboratori. Es queda sorpresa i, al principi, no reacciona. Veu la precipitació dels seus companys per sortir de l'edifici. Està clar que alguna cosa passa, però no sap si és un d'aquells simulacres com els que fan a l'Uni de tant en tant o és un accident de veritat.

—Hi ha hagut un accident al departament de volàtils. Han saltat les alarmes. I hem d'evacuar la zona per precaució. Sortirem per les portes d'emergència i ens reunirem al pati del costat del garatge. És el que diu el pla d'emergència —explica l'Enric que, de sobte, s'ha posat seriós i no sembla la mateixa persona—. Els de l'equip d'emergència hem de comprovar que no queda ningú als departaments. No us descuideu ni els lavabos ni els vestidors. Que la Rosita truqui als bombers perquè, si la cosa va a més, estiguin avisats de l'accident. Però amb el sistema de seguretat del laboratori n'hi hauria d'haver prou.

La Lúdia segueix la Neus i l'Àlex, que surten amb la roba de feina per la porta d'emergència del fons del passadís i que dóna al pati exterior. Allà, tots els tècnics dels altres departaments estan esperant noves ordres. Ningú ha d'accedir de nou a les instal·lacions fins que no s'hagi comprovat que no hi havia perill. En pocs minuts, se senten les sirenes dels bombers, que s'apropen a l'empresa amb un petit vehicle.

Els comentaris entre els companys del laboratori són tranquil·litzadors. No és la primera vegada que tenen una emergència semblant. En determinats departaments, treballen amb productes molt perillosos que desplacen l'oxigen i converteixen l'aire en una atmosfera irrespirable, però sempre han funcionat els sistemes d'alarma i mai ningú no ha pres mal. Es nota que a l'empresa estan ben organitzats, i tothom té clar què s'ha de fer.

En aquesta ocasió, l'accident s'ha produït, perquè el noi que treballa al departament de volàtils ha deixat un flascó de benzè obert fora de la vitrina i, sense adonar-se, un altre company li ha donat un cop, hi ha hagut un vessament i han saltat les alarmes. Un dels nois duu la roba tota tacada, i els han hagut d'atendre, perquè estan una mica marejats, tot i que no han arribat a perdre el coneixement. Han decidit dur-los a la mútua del polígon, però segurament no ha estat res greu, comenta la Rosita, la recepcionista, que també ha sortit de l'edifici després de donar l'avís als bombers.

La Lúdia està entretinguda immersa en la conversa dels altres companys de l'empresa que no coneix quan, de sobte, per la porta d'accés lateral, apareix el Manel amb la bata descordada i intranquil.

—És amb vosaltres la Lúdia?

—Sí, home, és clar, és aquí —el tranquil·litza l'Àlex tot movent-se perquè el Manel vegi la Lúdia, que és mig amagada rere ell.

—Menys mal... Pensava que t'havies quedat a dins. Com que ets la “nova” i no coneixes tot aquest procediment... —justifica el Manel.

—Fa un parell d'anys que col·laboro amb el laboratori de la Universitat i ja sé de què va tot això. El més important és no perdre la calma i fer cas dels “veterans”... —respon la Lúdia picant-li l'ullet.

El Manel la mirar amb les galtes encara enceses dels nervis que ha passat. Somriu reconeixent que aquesta noia de pràctiques és molt espavilada i que li agrada, que li agrada molt.

Perdre temps de vida

Les 5.00 h. El mòbil de l'Eloi s'il·lumina sobre la tauleta de nit i comença a taral·lejar una dolça cançó que va guanyant en intensitat fins que estira el braç i busca l'aparell a les palpentres.

—Merda! —renega quan el mòbil cau a terra.

Sap que no pot fer el *ronso*, perquè el seu torn comença a les 6 i acaba a les 14, i que l'esperen mitja hora abans per fer el relleu.

Aquest estiu toca treballar a un magatzem de material elèctric on condueix un toro mecànic i recull els palets plens de peces numerades i etiquetades per enviar als proveïdors. És una feina poc *cansina*, com diu ell: relaxada, que no cansa, en idioma dels mortals. Li agrada conduir el toro, perquè se sent important assegut damunt de la imponent màquina que va d'un lloc a l'altre del magatzem. En els seus viatges, sempre té l'oportunitat de parlar amb gairebé tothom de la nau, menys amb les noies de l'oficina, que estan a l'altell, amagades entre la paperassa i els ordinadors preparant els fulls d'entrega; de tant en tant, però, n'hi ha alguna que es deixa caure pel magatzem per fer-la petar. L'Òscar, el seu company, diu que baixen a parlar amb ells i *tirar-los els trastos*.

En aquesta empresa, tot està informatitzat, previst, calculat i amb un estricte control de qualitat. Pel que fa a la qualitat, l'empresa compleix amb totes les normes existents —ISOS, ESOS i punyetes—,

i en altres temes com els criteris de contractació, els sous, les vacances, es compleix estrictament amb el que diu el conveni col·lectiu; ni un dret més. En canvi, en altres qüestions que l'Eloi creu també importants, com el medi ambient o la prevenció de riscos laborals, l'empresa es relaxa... massa sovint.

L'Eloi es lleva per fi, s'estira i remou sota els calçotets quelcom que tiba: és hora d'anar a fer un riu. Pren un cafè amb llet que li ha deixat la seva mare sobre la tauleta de la cuina. La pobra dona, mig adormida, li prepara l'entrepà que s'ha d'endur per esmorzar a mig matí a la fàbrica, igual que quan era petit i anava a escola. No es parlen, perquè la seva mare ja sap que és inútil dir-li res a aquelles hores. No l'escolta ni vol atendre; encara està mig adormit i no és persona.

Agafa les claus del cotxe tot fent un petó a la mare, que xiuxiueja un “no corris” i “vés amb compte”. Sempre les mateixes paraules, que ell contesta amb un “sí, mama, sí...”.

El magatzem és a un polígon dels afores del seu poble. Són quatre naus amuntegades entre els pocs camps d'oliveres que resisteixen a la urbanització de la zona. L'empresa no és gaire lluny de casa seva, el temps just per sentir un parell de cançons del CD que porta sempre posat al cotxe, una barreja de música flamenca i rock que no agrada a cap dels seus amics ni a la Lúdia.

En arribar al *curro*, es canvia de roba i, en tancar la taquilla, es troba la cara de l'Òscar fent ganyotes.

—Bon dia, xitxarel·lo. Un altre cop arribant tard? Et fotran fora, *tio*.
—No arribo tard, vaig bé —remuga mirant el seu rellotge—. Mira, jo

ja estic. I tu? Què, què, què...? No t'has cordat ni les botes de seguretat! Quina manera de dur-les és aquesta? Una nova moda?

—Mira, *tio*, passo. Si me les lligo, em donen molta calor, em suen els peus i després em canten com un formatge rocafort...

—Però si no te les lligues les perdràs i, quan hagin de fer el seu servei, no el faran... Pensa-hi.

—Passo, passo. Servei? Si no porten puntera reforçada per fotre puntades a tot el que es belluga quan el *capullo* del Fernández ens mana collonades —comença a escridassar l'Òscar perdent els papers—. En aquesta empresa, tot és per abans-d'ahir, mai no fem res ben fet i tot són ordres i crits. A prendre pel cul les botes i el Fernández. Avui no penso passar calor.

—Fes el que vulguis, tu sabràs, però para de renegar i anem o fotrem tard de veritat! —es resigna l'Eloi en veure que el seu amic avui tampoc no li farà cas dels seus consells sobre les botes de seguretat—. Avui *pillo* jo la Richy, que l'altre té el *pito* de la marxa enrere espatllat i no vull embolics, *tio*.

—El que tu diguis, col·lega, el que tu diguis —xiuxiueja l'Òscar enrabiad.

La Richy és el toro de la marca Jungheinrich, la màquina més nova que té l'empresa, i els dos amics es barallen sovint per conduir-la. L'Òscar està tan empipat que avui no posa resistència a la demanda del seu amic.

L'Òscar és un xaval de l'edat de l'Eloi, ben plantat, morenot, guapot, amb el cos ple de pírcings de tota mena i tatuatges pintats que li fan de segona pell. No és mal xaval, però sempre té problemes, perquè és rebel i no accepta les normes de l'empresa. El Fernández, l'encarregat, li ha dit un milió de vegades que es tregui els pírcings per treballar, però l'Òscar ni pot ni vol, li repeteix constantment.

I el Fernández, que és d'una altra època on la gent no duia ferros enganxats al cos per plaer, no ho entén, així és que sempre estan discutint, i l'Eloi, al mig de tots dos, posant pau.

Els dos companys de feina condueixen els toros mecànics d'una banda a l'altra de la nau, sota les ordres del Fernández, que els organitza la feina i els esbronca quan és necessari. El Fernández és bon home, però una mica paternalista. Sempre els està a sobre, rondinant, perquè és molt perfeccionista, i a ell tampoc no li agrada que li cantin les quaranta els de dalt –en concret el Sr. Puig, l'amo de l'empresa.

Aquest matí sembla que hi ha molta feina. Només entrar a planta, el Fernández els espera amb un munt de fulls grocs de comandes que estan separades: han d'anar al moll de descàrrega, perquè se les emportin els camions per repartir aquell mateix matí abans de les 9.

Al moll de descàrrega, sempre hi ha sarau, perquè els camioners, la majoria romanesos i procedents de països sud-americans, no tenen la paciència entre les seves millors virtuts: sempre tenen pressa, sempre fan tard, sempre estan de mala lluna, mai no estan disposats a donar un cop de mà per carregar. “No és feina meva”, diuen molts, “jo només condueixo el meu camió. No faig d'ase de càrrega”.

L'Òscar s'enduu la primera esbroncada quan el Fernández veu que el llum del toro no funciona. Sap de sobres que, abans d'agafar la màquina, ha de comprovar diverses parts, entre les quals la marxa enrere, el llum i el clàxon.

L'Eloi els deixa discutint i marxa ràpid al passadís, on té els palets per carregar i portar-los al moll. Un viatge i un altre fins que totes

les prestatgeries de la seva zona són buides, i el camió marxa a repartir.

—Feina feta —pensa l'Eloi amb satisfacció. Mira el rellotge: són les 8 tocadés.

A l'Eloi li agrada fer la feina a l'hora, perquè sap que el Bodgan, el camioner romanès que carrega el seu material, va sempre amb el temps just i no li agrada sortir a fer la ruta després de les 8, perquè diu que el trànsit en aquella hora és infernal. Sempre remuga que treballar és perdre temps de vida.

Ara té uns minuts de descans per pixar i fer un cigarro, allà mateix al moll. Suposadament, la norma diu que “està prohibit fumar en

totes les instal·lacions de l'empresa", amb excepció de la sala de reunions i el despatx del Sr. Puig, perquè són els dos únics indrets de tota l'empresa que trepitja el iaio. Així és que tothom s'escapa a la zona de moll de càrrega a fer la pipadeta de rigor. Les noies de l'oficina, en canvi, fan servir els lavabos com a lloc de trobada per fumar.

L'Eloi s'estranya que el seu amic no hagi anat a fumar. Aviat serà l'hora de l'entrepà i se li ajuntarà un descans i l'altre. En un dia amb tanta feina, això és habitual.

El matí transcorre amb normalitat: presses i més presses, tot el dia de cul amunt i avall. El Fernández té una reunió amb el Sr. Puig aquell matí abans de l'hora de dinar, i els passa els comunicats de feina. Els adverteix que no podrà estar per ells ni els podrà vigilar, i els demana que siguin responsables i que facin la feina ben feta.

L'Eloi es pren el missatge amb resignació, però l'Òscar porta un matí molt dolent: ni tan sols ha pogut fer l'entrepà ni una cigarreta en tot el dia, i està molt nerviós. La càrrega de feina és important. A més, a darrera hora del matí apareix un camió que no esperaven fins a mitja tarda i volen carregar-lo abans de dinar. L'Òscar és l'escollit per fer la feina, encara que l'Eloi, veient el dia que porta el seu company, s'ofereix per fer-la ell, però el Fernández rebutja l'oferta. L'Òscar, que treu foc pels queixals, comença a renegar mentre fa anar les pales del toro amunt i avall.

—N'estic fart, d'aquest *curro* de merda! Aquí tothom està per les peles. Ningú no es preocupa pels altres. N'estic fart, n'estic fart... Sempre em toca *pringar* a mi... No és just, no és just!

—Calma't, noi, que t'agafarà un cobriment i ets encara molt jove.

A tu o et maten els porros que et fumes o et mata la feina.

I l'Òscar desapareix entre els passadissos plens de palets, renegant a tota velocitat mentre es dirigeix a la prestatgeria on hauria d'estar la càrrega que ha de transportar, col·locada i endreçada.

De sobte, el toro gira al final del passadís i se sent un gran soroll: un cop sec i un seguit de batibulls. L'Eloi salta del seu toro i, mentre treu les claus del contacte per pura inèrcia, corre cap al final del passadís.

L'escena és dantesca. El toro de l'Òscar ha ensopegat amb una càrrega que estava fora de lloc, ha topat contra una de les prestatgeries, ha perdut el control i ha bolcat. Sota un munt de paquets de material elèctric, trossos de fusta dels palets esquinçats i una fumerada impressionant, hi ha el toro de l'Òscar i ell atrapat sota la maquinària.

No es pot moure, ni parlar, ni sentir res... Només se'l sent respirar de manera interrompuda.

—Òscar, Òscar... *Tio*, com estàs? Contesta, estàs bé?

L'Òscar no respon. Segurament ha perdut el coneixement per l'impacte. Un fil de sang regalima entre les capsas embalades que estan disperses sobre el toro accidentat.

—*Tio*, no m'espantis. Contesta, cony!

De sobte, el silenci de l'escena es trenca pel murmurí de tota la gent del magatzem, que comença a aparèixer en massa: el Fernández,

el primer, ha sentit el soroll des de les escales quan anava a la saleta de reunions; les noies de l'oficina estan esverades, i una encara duu l'auricular sense fils del telèfon penjant de l'orella; dos camioners que estaven carregant al moll; el vigilant de la porta...

Tots s'han arreplegat allà, i ningú no sap què fer. La gent mira intentant trobar l'Òscar sota les capses i les fustes. El Fernández té les mans al cap.

—Ho sabia, ho sabia! Això havia de passar un dia o un altre! Òscar, fill, contesta: has pres mal?

Però l'Òscar no respon. No el pot sentir, perquè continua inconscient. Ningú no sap què fer, i els minuts passen. L'Eloi és el primer a reaccionar. Demana a la Montse, una de les noies de l'oficina, la que duu l'auricular a l'orella, que truqui a una ambulància, mentre que la Carme plora desconsolada en un racó, presa d'un atac de nervis.

L'ambulància triga a arribar i, mentrestant, els companys de l'Òscar intenten apartar la càrrega que hi ha sobre el toro per arribar a ell. A mesura que treuen caixes i caixes que s'apilen de manera desordenada, descobreixen el cos del jove atrapat sota el toro. La seva cama esquerra està destrossada, i al cap té un trau que no para de sagnar.

El personal sanitari que arriba amb l'ambulància aconsegueix aturar l'hemorràgia, i entre tots alcen el toro per alliberar la cama de l'Òscar. Ell continua inconscient, però amb les constants estables, segons informa un dels sanitaris, que fa un intent de calmar el personal i fer-se lloc entre ells per atendre el ferit.

L'Eloi no deixa de pensar en la imatge del seu company sota el toro: la cama atrapada, el cap ple de sang i les botes de seguretat

deslligades encara als peus. Un accident estúpid que podia haver-li costat la vida. Analitza el que ha passat: massa presses per fer la feina, que sempre arriba a destemps; circular a una velocitat inadequada; un palet en mig del passadís descuidat per algú, i una maniobra desafortunada que fa que s'encasti contra una prestatgeria mal fixada, que cedeix per l'impacte i deixa caure tota la seva càrrega. Així és com tres pisos de material embalat cauen com una llosa sobre el toro mecànic i el seu conductor.

El Fernández acompanya l'Òscar a l'hospital amb l'ambulància, blanc com un paper de l'ensurt. El Sr. Puig arriba tot just quan l'ambulància arrenca camí de l'hospital. Pregunta què ha passat i exigeix que tornin tots a la feina immediatament, perquè l'empresa no es pot aturar per un “simple accident”. I ordena a l'Eloi i a un altre operari que desembarassin la zona i netegin la sang que hi ha pertot arreu.

L'Eloi no s'ho pot creure. Com pot aquell home ser tan insensible? No ha vist l'ambulància i tota aquella sang pertot arreu? Que no té sentiments?

En aquells moments, mentre neteja amb el pal de fregar la sang del seu amic, l'Eloi reflexiona: potser l'Òscar havia estat imprudent amb el toro; potser les exigències de la feina no tenien en compte les persones –tots som humans i tenim un ritme i uns límits–; potser qui va deixar el palet al mig tenia una raó de pes; potser qui va instal·lar les prestatgeries ho havia fet segons les instruccions del fabricant... Estava clar que en aquella empresa alguna cosa fallava, alguna cosa que posava en perill la vida dels treballadors i que, al cap i a la fi, semblava no importar a ningú.

–Menys mal que no m'ha tocat a mi –murmuren alguns.

Tothom torna a la feina sense més, potser per por de represàlies, per por de ser acomiadat, per no tenir problemes... Però l'accident ha estat prou greu per pensar-hi.

L'Eloi neteja l'indret de l'accident pensant que potser no és el més correcte: no ha de venir algú a veure el que ha passat? La policia? Els mossos? Els inspectors de treball? Però l'amo, el Sr. Puig, li ha dit que netegi allò immediatament per continuar la feina, perquè, si no, per allà no podria passar ningú. I l'Eloi, a contracor, ho fa.

En altres empreses on ha treballat hi havia representació sindical: *tios* que eren d'un sindicat o un altre i que es dedicaven a mirar pels interessos dels companys. Sempre intentaven que t'afiliessis als uns o altres, i t'omplien el cap amb els avantatges d'estar amb ells: que si mai et passa res, que si no ens agrupem l'empresa ens trepitja, que si hem de defensar els nostres drets, que hem d'estar informats, que la unió fa la força... Però ell sempre havia anat per lliure i mai no havia pensat que no tenir a algú a l'empresa per preguntar si allò estava bé li generaria aquella angixa.

Està segur que si allà hi hagués algú d'un sindicat, ara no estaria netejant. Però allà no saben ni què són les eleccions, ni què és un delegat i menys encara un delegat de prevenció. Ell prou que ho sap, perquè la Lúcia li ha dit. Al laboratori de la seva xicota, ho porten tot absolutament en regla. Un dia la Lúcia li va explicar que l'Enric, un *tio* del *curro* que s'encarrega de la zona de cultius, li havia dit que ell era el delegat de prevenció del laboratori i que li podia comentar qualsevol problema que tingués sobre salut laboral, perquè ell l'ajudaria a parlar amb l'empresa.

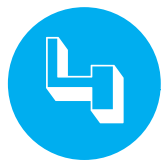
De fet, recorda que li va explicar que quan la Míriam, una noia d'un altre departament que manipulava certs productes químics, es

va quedar embarassada, ell la va ajudar a demanar a l'empresa tots els papers per sol·licitar la baixa per risc al lloc de treball. La Míriam tenia un risc important segons el servei de prevenció. L'empresa havia contractat una gent per avaluar els riscos i saber els llocs de treball perillosos. La mútua va acceptar la sol·licitud i va tramitar la baixa per risc.

Allà, al magatzem, hi ha molts riscos i perills, però sembla que ningú no els vulgui veure, i menys l'encarregat, fins que ha passat la desgràcia.

Neteja i els ulls se li van omplint de llàgrimes de la ràbia de duu per dins. Podia haver estat ell el de l'accident si el Fernández hagués acceptat que fes la feina de l'Òscar. Podia haver estat ell...

No es pot treure del cap les darreres paraules que ha tingut amb l'Òscar al vestidor, on li ha retret que no es cordés les botes de seguretat. Seguretat... quina ironia! Les botes són l'únic que han quedat al seu lloc: deslligades, als peus de l'Òscar.

Amb la sort al seu costat

El Toni és a la porta de sortida de la pizzeria que dóna al carrer Marina, mirant com els cotxes envaeixen el carrer a banda i banda i il·luminen amb els seus llums la foscor de la nit que comença a imposar-se.

Encara no són les nou del vespre i ja ha fet dos viatges repartint les pizzes que la Guadalupe i el Juan Pedro, dos joves immigrants procedents de Mèxic, companys de feina, fan entre renecs propis de la seva llengua.

El Toni, la Guadalupe, el Juan Pedro, la Nelly (que havia substituït la Tina agafant les comandes), el Panchito (el company equatorià també repartidor) i l'Alejandro (l'encarregat) són l'equip de treball de dilluns a dijous. Els divendres, els caps de setmana i els festius, s'incorporen a la plantilla dues noies sud-americanes que treballen fent pizzes, i l'Alícia, que agafa les comandes i dóna un cop de mà a la Nelly.

El Toni xucla amb ànsia la cigarreta que es consumeix en els seus llavis fent temps per dur el pròxim encàrrec.

La majoria de companys no arriben als 30 anys, menys l'Alejandro, l'encarregat, que en té 30 pocs.

A la pizzeria, canvien contínuament les cares, la gent entra i surt

cada dos per tres, farta dels sous precaris i de les llargues jornades de treball, amb la pressió de les hores punta i la diversitat de tasques que els “toca” fer.

No és la primera vegada que algú ha de deixar la feina que té encomanda habitualment per posar-se a netejar els lavabos, treure les escombraries fins als contenidors del carrer, passar l'escombra, recollir les safates buides o entrar els recipients amb la massa mig preparada i els sacs amb la resta d'ingredients que van a la nevera. Els dilluns a primera hora de la tarda arriba el camió amb el material per fer les pizzes. El material es descarrega i queda apilonat a l'entrada del darrere de la botiga, la del carrer Marina, enmig del carrer, fins que fan lloc al magatzem i entren els sacs de formatge, de xampinyons a làmines, de ceba... i les grans llaunes de tomàquet fregit. Les safates amb les boles de massa passen a l'interior de la botiga si no hi ha espai a la nevera. La descàrrega la fan entre els companys que aquell dia tenen torn, de manera desorganitzada i aleatòria.

Carregar, descarregar, netejar, endreçar... De tot, per uns quants euros l'hora. Una feina molt mal pagada que, en el passat recent, era el recurs temporal de molts estudiants, però que ara, amb els temps que corren, és la feina bàsica de molts estrangers nouvinguts que no troben feina en altres sectors.

El Toni llença la cigarreta amb força fins a mig carrer i treu el cap dins la botiga.

—Encara no està la comanda del carrer Nàpols? —cria des de la porta de la botiga—. Vinga, nois, afanyeu-vos que faré tard i després el client m'esbronzarà a mi...

–Mira, compañero, yo no puedo acelerar ahorita más. Este horno pelandrón no funciona. Las pizzas llevan tiempo en él y no se me cuecen. Si tienes prisa, compadre, quéjate al señor encargado –li respon el Juan Pedro amb el seu particular parlar, sense ni tan sols mirar-lo.

–Doncs mira, potser sí que em queixaré a l'Alejandro –contesta tot fatxada el Toni–. I també li diré que quan ve el camió de les masses “te me desapareces media hora en el baño, compadre”...

–Vamos, chicos, no se me peleen. No podemos ir más deprisa, Antonio... –intenta posar pau la Guadalupe–. Como te ha dicho Juan Pedro, el horno no funciona bien, Antonio...

–¡Me llamo Toni, no Antonio! ¡Antonio es mi señor padre! –li respon el Toni–. A ver qué día te aprendes mi nombre, querida compañera con complejo de paloma de la paz... Siempre de buen rollito...

L'ambient comença a caldejar-se, i no és pas per la temperatura del forn ni per la calor ambiental. En aquell moment, entra a la botiga l'Alejandro i es fa un silenci sepulcral.

–¿Cómo va el trabajo hoy, Juan Pedro? ¿Todo bien? –diu l'Alejandro tallant la discussió.

–Pues verá, don Alejandro, el horno sigue sin funcionar y las pizzas tardan en cocerse. Nosotros hacemos lo que podemos, pero... –intenta disculpar-se el Juan Pedro.

–¡Pues hay que hacer más de lo que podemos! –el talla l'Alejandro posant-se seriós–. Los pedidos han de salir a tiempo. Volveré a llamar a la empresa de las reparaciones y le insistiré al técnico que venga a echarle un vistazo mañana mismo; no podemos esperar más.

“Som a dimecres. Si la cosa no se soluciona abans del cap de setmana, no podrem servir les comandes a temps, i aleshores vindran els retrets, les esbroncades, l'és culpa de...' i ens les tindrem”, rondina mentalment el Toni girant cua cap a l'exterior.

A l'exterior del local, la temperatura és agradable. Les nits de juny conserven l'escalfor del dia i recorden la immediata arribada de l'estiu. El Toni està suant, li molesta la jaqueta que duu per anar amb la moto, amb el logo llampant de la pizzeria. Pensa que fa propaganda de franc de l'empresa en la disfressa que ha de portar. Mira a l'interior del local i veu com continua la discussió entre els seus companys de feina i l'encarregat.

En general, l'ambient de treball a la pizzeria és força bo, però en els moments en què la feina s'acumula i els nervis estan a flor de pell tothom treu foc pels queixals. Les màquines espatllades, l'ordinador de les comandes que es penja constantment i provoca els renecs de la Nelly, els telèfons que no funcionen bé i costa sentir el client parlar, el magatzem gairebé buit perquè el camió del repartiment dels dilluns ha dut poc gènere i la presència fantasmal de l'Alejandro donant voltes sense fer res en concret, però emmerdant-ho tot, crispa els nervis del personal.

El Toni observa, com un espectador de cine aliè a la pel·lícula, com l'Alejandro marxa en direcció als lavabos, segurament amb la intenció de comprovar que estan nets i preparat per trobar alguna cosa fora del seu lloc. En el seu passeig fins als lavabos, que es troben al fons a la dreta, aprofita per inspeccionar les taules i col·locar cadires al seu lloc, comprova que el terra estigui net i que els recipients de les escombraries siguin buits. El Toni pensa que a l'Alejandro li agrada fer d'espieta-controlador.

A la zona de cuina, els nois continuen preparant les masses i afegint-hi els ingredients, mentre les pizzes s'acumulen a l'entrada del forn.

—¡Ya tienes el pedido hecho, compañero! —escolta que crida el Juan Pedro des de la botiga.

—Gracias, me lo llevo pitando —respon el Toni—. Nelly, has posat el compte i el canvi?

—Portes monedes i dos bitllets per si et donen un de 50 —li diu la Nelly des de la caixa—. El compte el duus enganxat a la capsa, no el perdis: una familiar, massa clàssica, amb cansalada, pernil, ceba, xampinyons i extra de formatge. Nàpols, 313, i agafa la beguda de regal!

—Sí, princesa. El que tu diguis, princesa. Torno de seguida, princesa. No pateixis per mi, princesa —bromeja el Toni mentre carrega la capsa calenta i olorosa al cofre vermell i atrotinat de la seva moto. —Ja li diré jo a la Tina que jo també sóc la teva... princesa —bromeja la Nelly.

La moto del Toni surt de pressa de la vorera del carrer on és aparcada amb la resta de motos de l'empresa. S'incorpora al trànsit de la ciutat de manera vertiginosa: en cinc minuts, ha d'estar a casa del client i és un cinquè pis. El Toni confia que hi hagi ascensor.

Mentre condueix la moto, pensa en la seva feina: la poca motivació que sent cada dia en llevar-se i saber que ha de passar part del dia a la pizzeria. Ell volia ser reparador de trastos, no repartidor de pizzes. On han anat a parar les il·lusions que tenia quan estudiava electrònica i els seus somnis de muntar un petit taller de reparacions? De cop, li ve al cap el dia que es va fer malbé el llum d'un dels lavabos, i l'Alejandro li va dir si s'ho podia mirar: perquè tu ets *chispa*, oi? I ell va fer que sí amb el cap. Era cert: ell anava per a *chispa*. Recordava

la satisfacció que va sentir aquell dia quan va prémer el botó del llum i aquest es va encendre amb tota la seva intensitat.

En arribar a l'adreça que li ha dit la Nelly, respira en veure que és un bloc de pisos nou i que hi ha no un sinó dos ascensors. Entrega la pizza sense més retard, mentre s'enfronta a la mala cara del client, que fa estona que espera. Quan li dóna les begudes de regal i un val 2x1 en la pròxima comanda, una espurna de satisfacció apareix a la cara del client, que acaba donant-li una petita propina.

El Toni baixa amb l'ascensor, satisfet, mirant-se al mirall i amb les mans a les butxaques mentre remena les monedes que li acaba de donar el client. Ell s'estima més no dur massa diners a sobre, perquè ha sentit comentar que a un company de la botiga de Gran de Gràcia l'havien assaltat uns nois, els quals li havien robat els diners de la pizza i l'havien apallissat.

Ell ha tingut sort, molta sort, perquè en el temps que porta treballant a la pizzeria no ha patit mai cap agressió, ni atracament, ni ensurt, ni tan sols un cop amb la moto conduint. Sempre presumeix que, de moment, la sort està del seu costat.

El Toni torna a enfilat-se al seu ciclomotor, un Vespino Variant VL dissenyat especialment per a la seva empresa, amb el logotip i el color de la pizzeria. Baixa per Nàpols i agafa el carrer Indústria, en un tros poc il·luminat. Un parell de carrers més i estarà de nou al local. Reconeix que li agrada la moto, conduir pel barri i anar d'un lloc a un altre. El ciclomotor a la ciutat és una bona opció, encara que, amb els temps que corren, sempre hi ha qui vol innovar. Ha sentit a dir que als locals de certes zones de la ciutat els han posat bicis elèctriques per repartir les comandes. La notícia va aparèixer

en un dels diaris gratuïts que es reparteixen als matins per tota la ciutat. L'article deia: “L'acceptació d'aquest mitjà de transport sostenible en el negoci ha estat bona, i les pizzes arriben més calentes al client quan el repartiment és amb bici. Sobretot en les zones on hi ha carril bici, la circulació és més fluïda que amb la moto”.

—Tranquil·la, bonica. Al nostre barri no hi ha, per sort, carril bici..., almenys encara —pensa acaronent la seva moto.

Atura la moto davant de la porta de local i torna a entrar. Avui, dimecres, encara que facin futbol a la televisió i el forn tingui problemes, la feina surt a bon ritme.

Els dies de partit, tots els de la botiga pateixen. I els caps de setmana, els dies de final de mes i els festius entre setmana són dies de caos. A partir de les 8 tocadres, o 10 minuts abans de començar el futbol, els clients senten la irrefrenable necessitat de sopar pizza i truquen, insistents, al telèfon dels pamflets de publicitat de la pizzeria fins que la pobra Nelly els atén.

Generalment, la seva botiga fa unes 200 comandes en un dissabte o diumenge dels bons, segons l'Alejandro. La Guadalupe i el Juan Pedro es fan un tip de fer pizzes de tots els gustos, enrotllats, *calzones*, pa d'all, amanides i, fins i tot ara, hamburgueses, en un afany de l'empresa per adaptar-se a la demanda de menjar ràpid dels clients que no tenen temps per cuinar.

El Toni mira la prestatgeria on esperen les comandes que ja estan fetes i que han de venir a recollir els clients al local o han de repartir els nois de les motos. La pròxima comanda és una mica més lluny, al carrer Castillejos.

–Panchito, ¿tú qué tienes? –crida el Toni al seu company de repartiment, que es mou per la botiga amb l'armilla vermella amb la propaganda de la pizzeria.

–Calle Mallorca, dos familiares y bebidas. Hoy esto está tranquilo, ¿eh, compadre? –respon el Panchito mentre salta sobre la seva moto—. Tú y yo nos apañamos bien solitos, ¿verdad? ¡Las calles son nuestras, amigo!

El Toni agafa la comanda del carrer Castillejos i es perd amb el seu ciclomotor carrer enllà. La nit cada cop més fosca i el cansament de tot el dia d'estar dret li produeixen un estat de somnolència que, a mesura que passen els minuts, es fa més i més evident. Són ja quarts de dotze.

“Si més no, avui no plou”, pensa el Toni mentre baixa de la moto i es treu el casc. “Després d'una setmana de pluja, avui treva.”

El pitjor de la feina de repartidor són els dies de pluja: el terra de la ciutat és una pista de patinatge, i la moto es converteix en un ultralleuger que vola en donar una mica de gas. Els altres conductors, que de per si no respecten mai les motos, encara menys respecten els repartidors, i t'avancen per la drete i et toquen el clàxon o et fan llums a la primera de canvi. Ell n'està fart, de les queixes sobre els motoristes. I, encara que intenta controlar-se, sempre acaba discutint amb els conductors dels automòbils.

Els perills de la conducció: accidents amb els altres vehicles i incidents amb els altres conductors... I els perills de la pizzeria, Déu n'hi do!: el forn que està almenys a 200 graus o més i que, de tant en tant, deixa anar una fumerada digna de les fogueres de Sant Joan; el quadre elèctric que, de tant en tant, decideix deixar de

funcionar per la congestió dels aparells elèctrics que hi estan connectats, i el sospitós xiulet del microones quan fiquen les hamburgueses... Però ningú no es queixa a l'encarregat ni diu res. La gent que treballa a la pizzeria no vol problemes. La majoria ho tenen com un treball temporal, com la Nelly –que encara estudia a la Universitat–, o el mateix encarregat. Però el Juan Pedro i el Panchito mantenen la seva família amb aquest escàs sou, i la Guadalupe li va confessar en una ocasió que envia més de la meitat del que cobra als seus fills a Mèxic i que, conjuntament amb el que treu netejant cases, pot viure. Li va dir que al seu país les feines estaven molt pitjor i que ningú no es queixava. Només volien treballar i conservar la feina; per això callaven.

El Toni mira a la Guadalupe com fica les pizzes al forn. Ella ha estat la darrera incorporació de l'equip; porta només dues setmanes. La veu ara amb els seus ulls, amb aquella intenció de fer-ho tot bé, a gust de l'encarregat, i de no donar problemes. És la mateixa intenció que tenia ell quan va començar a treballar a la pizzeria. Recorda aquell primer dia de feina, quan, només entrar, l'Alejandro, que ja era encarregat de la botiga, li va explicar les quatre coses que havia de fer a més a més de repartir les comandes, els motius sobre la diferència entre un repartidor i un auxiliar de botiga. I, entre explicació i explicació, li va donar uns fulls perquè els llegís i un paper perquè el signés. Els companys més veterans que aleshores hi havia a la botiga li van dir que allò era la informació sobre els perills del seu lloc de treball i que el segon full era conforme havia rebut un curs de formació en prevenció de riscos laborals, inexistent en la realitat.

El Toni d'aquella època, amb un parell d'anys menys i molta inexperiència laboral, no va gosar fer massa preguntes sobre el

tema i va signar el que li van donar. Era la seva primera feina i no volia perdre-la abans de començar. Ara que ja havien passat dos anys del seu primer dia de feina, veia les coses de manera diferent.

El Toni mira el rellotge en tornar de la seva darrera comanda: un quart d'una, 45 minuts per tancar la paradeta i marxar a casa. Avui la jornada laboral s'ha fet llarga, i encara queda.

Com cada dia, s'han de quedar a netejar el local en acabar la feina. Mentre uns endrecen el menjador, la resta neteja la zona de la cuina i el minúscul magatzem on hi ha la nevera.

A l'interior del local, per a la seva sorpresa, encara queden clients. En entrar, veu la Guadalupe, que ploriqueja en un racó amb la mà embolicada amb un drap.

—Què ha passat? Has pres mal, Guadalupe? —pregunta el Toni.

—Na más que una pequeña quemadura. Pero me escuece muchísimo

—respon la Guadalupe—. Don Alejandro me ha dicho que pusiera la mano bajo un chorro de agua fría, pero me duele.

—Deberías ir al médico. ¿Cómo te lo has hecho?

—Acerqué demasiado la mano al horno... Parece que no calienta, pero me quemé.

—No te puedes confiar, mujer. Yo de ti iría al médico. ¿Quieres que te acompañe?

—No, no se apuren ustedes. Cuando terminemos de trabajar, Juan Pedro me acercará a Urgencias si me sigue molestando. Ahorita vamos a recoger —respon la Guadalupe mirant l'Alejandro, que segueix la conversa des de la porta del magatzem, en silenci.

“Què passaria si algun dia algú de la pizzeria prengués mal de debò, més enllà d'una superficial cremada?”, pensa el Toni.

No és que ell en sàpiga gaire, però recorda quan l'Eloi li va explicar l'accident que el seu company, l'Òscar, havia tingut dies enrere. La Lúdia també havia explicat a la Tina, i la Tina a ell, les normes de prevenció del lloc de les pràctiques, les exigències de seguretat i que semblava que treballaven en un búnquer: si hi havia un accident, tothom sabia què fer, i els responsables sabien perfectament com actuar en cas d'emergència. Fins i tot la mateixa Tina li havia comentat que aquella setmana havia d'anar un *tio* a la botiga a fer una revisió de no sé què dels riscs.

Però a la pizzeria ningú no es preocupava d'aquell tema: només de les vendes, del negoci, de minimitzar costos i d'augmentar els guanys. No tenien a ningú que donés la cara per ells, perquè allà la gent estava un o dos mesos i després marxava: sous baixos, feina temporal, mala organització, crits, pressions i males cares eren els condicionants del seu treball. La ràbia de no poder fer res l'encén.

Aquella nit pleguen a quarts de dues. L'accident de la Guadalupe els ha fet recollir de pressa. Tothom vol marxar a casa.

El Toni s'acomiada dels companys i marxa cap a casa. Aparca la seva moto, una Honda de segona mà color platejat, a la plaça Rovira i es dirigeix carrer Rabassa amunt fins al seu edifici. La porta metàl·lica que franqueja l'entrada està oberta, tot i que són les dues de la matinada. Quina imprudència! Un gat volteja el contenidor de les escombraires on algú ha deixat una bossa fora que el felí intenta esquinçar amb les ungles. Els gats no dormen de nit. Aquesta nit, ell tampoc no podrà dormir.

El Toni no es pot treure del cap la mà de la Guadalupe embolicada amb el drap. La Guadalupe ha tingut sort de no fer-se més mal, però aquesta nit la cremada no la deixarà dormir tampoc a ella. Aquest cop, la sort ha estat del seu costat, però potser un altre dia no.

La Tina surt del metro de Joanic escopetejada, carrer Escorial amunt. Un altre cop arriba tard, i l'Helena, l'encarregada de la botiga, li fotrà el cap com un timbal només veure-la aparèixer per la porta. O, pitjor encara: no dirà res fins que no s'hagi canviat de roba. Aleshores, l'esbroncarà al magatzem, a soles; com sempre, a traïció.

La puntualitat no és el seu fort, d'acord, però quan és l'hora de plegar i totes les altres dependents marxen i ella es queda a recollir ningú no li recorda que fa hores de més. O els dies que han de fer aparador i es queda fins a quarts de quinze endreçant sabates i mirant que quedi tan bé com sigui possible. O quan entra el gènere nou de la nova temporada i estan fins a les tantes classificant capsos i capsos perquè estigui tot endreçat. O quan arriben les rebaixes, les rebaixes de gener, i han d'estar el dia de Reis per la tarda canviant el gènere i fent aparadors amb els nous preus.

“La vida és injusta..., de vegades”, pensa la Tina quan entra per la porta de la sabateria on treballa des de fa sis mesos, mentre intenta complementar els seus estudis de turisme.

Tampoc no té massa clar que això del turisme l'apassioni gaire. De fet, està descobrint que la feina de la botiga és interessant, molt més interessant del que ella es pensava en un principi. Aprèn coses del gènere, de les vendes, de com dur una botiga i, en un parell de

mesos més, serà una experta en sabates, materials i formes. Estar a la botiga li permet conèixer gent: sempre hi ha algun personatge curiós, pintoresc, del barri; clientes de tota la vida; iaies que vénen cada temporada a endur-se el mateix model de sabates, “perquè són les que em van bé, nena; per què canviar?”; gent jove que busca moda a poc preu, sabates de temporada de baix cost sense apreciar ni qualitat ni res de res que no siguin els quartos que s'estalvien d'aquell model respecte a un de marca. “El comerç és tot un món...”, xiuxiueja per a si mateixa la Tina.

Creua la porta de la botiga, oberta de bat a bat, amb el cap cot i mossegant-se el llavi. Deixa anar un “bon dia...” de culpabilitat. De reüll, mira el taulell i s'endua una sorpresa: l'Helena no hi és, i només es troba la cara de la Jeni, que somriu infantilment.

—Bon dia, Tina. L'Helena és al magatzem amb un noi que ha vingut a fer no sé què de riscos. Porten des de les 9. L'Helena m'ha dit que quan arribessis et digués que hem de canviar l'aparador de l'esquerra. Ha entrat gènere nou, però avui està el paio aquest de no sé què de prevenció que, per cert, està boníssim. No sé com ha dit que es diu. Francesc..., potser? Però vaja, està boníssim, *tia*. Així és que si vol que li doni un cop de mà, de mà o del que faci falta...

—Jeni, estàs malalta, *tia*. Només penses en els *tios* i com passar-t'ho bé. Que la gent té sentiments, un dia te la tornaran... —li diu la Tina mentre entra al magatzem per canviar-se de roba.

A la botiga, no hi ha vestidor ni cap lloc decent on canviar-se de roba, així és que normalment ho fan en algun racó del magatzem. Com que avui està aquest paio dels riscos, millor tancar-se al

petit lavabo que tenen. L'empresa les obliga a dur a totes la mateixa roba; no és ben bé un uniforme, però la roba és lletja, lletgíssima.

Tot i la disfressa que els fan dur, a la Tina li agrada aquesta feina, perquè quan no està l'Helena ella queda encarregada de la botiga i pot decidir, manar, aprofitar per fer canvis als aparadors o en la distribució del gènere... I això la motiva, la fa sentir creativa.

Ella va estudiar idiomes quan va deixar l'ESO, però tot ho té a mitges: sap una mica d'anglès, una mica de francès i fins i tot entén alguna cosa d'italià. Però no té cap titulació, ni cap curs homologat ni res per posar al currículum que faci una mica de patxoca.

Després de l'aventura dels idiomes inacabats, va decidir provar amb un mòdul de turisme, i aquí es troba: *currant* en una sabateria del carrer Escorial per quatre duros, mentre els vespres fa algunes classes del curs de turisme. No està gens convençuda de la seva elecció. Pensa que a la seva edat és difícil tenir les coses clares, sobretot quan no te'n surts amb els estudis, les notes ratllen els suspens i els pares no tenen gaire fe en tu com a estudiant.

Els seus pares tota la vida han estat treballadors d'una botiga de mobles de la família. No han tingut estudis i haurien volgut que la nena hagués estudiat una carrera com l'amigueta, la Lúdia. Però la Tina té el cap ple de pardals i molta indecisió, així és que quan va dir que volia treballar a la sabateria, lluny del negoci familiar, li van donar suport sense insistir en el tema dels estudis.

Ja fa mig any que hi treballa i ha après molt de sabates: n'hi ha de pell i sintètiques, n'hi ha que transpiren, n'hi ha amb soles flexibles, cosides, encolades... Domina el tema a la perfecció i, a l'hora d'atendre els clients, utilitza una tècnica de venda o una altra segons la persona que té al davant: la venedora silenciosa que dóna la raó al client; la venedora consellera que ajuda a decidir-te dient que ella en té unes d'iguals, que són absolutament fantàstiques i que van genials; la venedora a comissió que intenta vendre el parell de sabates més car perquè veu que el client s'ho pot permetre i vol qualitat... El món del venedor de sabates és tot un món de possibilitats, vist des de la seva perspectiva, és clar.

Es recull el cabell fent-se un monyo per anar més còmoda en el moment en què l'Helena i el noi de riscos surten del magatzem.

La veritat és que la Jeni té raó: és un *tio* molt ben plantat! Però no és el seu estil, més aviat és l'estil de la seva amiga Lídia: moreno, ulls verds, barbeta d'una setmana, vestit informal però elegant i amb un somriure d'anunci de dentífric. A la Tina li agraden una altra mena d'homes, més com el seu Toni.

—Tina, et presento el Francesc. És el tècnic de prevenció de Pre-venkas, l'empresa que ha contractat la sabateria per fer la “no sé què de riscos” —li diu l'Helena sense parar de moure's.

—Cesc, em dic Cesc. I el que vinc a fer és l'avaluació de riscos... —aclareix amablement el noi—. La meva feina consisteix a avaluar quins riscos teniu a la vostra feina, perquè l'empresa prengui mesures i els elimini, si és possible.

—Ara ho has dit: si és possible! Però en aquesta empresa res no és possible sobretot si costa diners... —renega la Tina sense tallar-se un pèl—. Mira quins llums tenim per treballar! I els de l'aparador que enlluernen a la gent? Qui va ser l'enginyer que va dissenyar aquesta botiga? Entre poc i massa.

—Veig que ets molt observadora. Potser em podries donar un cop de mà i informar-me de les coses que tu ja has vist. Voldria fer-vos algunes preguntes a totes —comenta el tècnic de prevenció—. Hi ha cap inconvenient perquè m'acompanyi... ella? Per cert, no sé com et dius...

—Tina, Cristina vaja. Per mi, cap problema. Et sembla bé, Helena? —contesta la Tina fent l'ullet a la Jeni pel comentari de donar-li “un cop de mà”.

L'Helena assenteix a contracor, perquè havia pensat que seria ella

la que ajudaria el tècnic a conèixer la botiga i el que feien. Però ell ha preferit la Tina.

“Serà perquè la Tina té poc més de vint anys i ella passa dels 30? Què ha vist aquest paio en la Tina que no tingui ella? Ah, homes!”, es lamenta enrabiada i alhora amb certa tristor l’Helena.

L’Helena està passant una mala època, una molt mala època. El seu xicot de tota la vida l’ha deixat per “una altra de més jove” d’un dia per l’altre, amb mentides i enganys, i allò l’ha traumatitzat. Està, segons la seva psicòloga, en una etapa de rebuig als homes, alhora que reconeix la seva necessitat, ja que ella mai no ha estat sola, i això fa que el seu caràcter sigui més i més agre.

—Bé, doncs si no em necessites no faig res aquí. Marxo a la botiga de l’avinguda Gaudi per dir a l’altra encarregada que demà vindran a fer això dels riscos, oi, Francesc? —esbufega l’Helena tot agafant la seva bossa i sortint atabalada per la porta—. Tornaré a mig matí. Tina, et quedes al càrrec de la botiga, i tu, Jeni, posa’t les piles, maca, que has de fer l’aparador tu soleta.

La Tina i la Jeni es miren i esclaten de riure quan l’Helena surt per la porta.

—Mira que és estúpida aquesta *tia*! —murmura la Jeni traient la llengua mentre l’Helena desapareix carrer avall.

El Cesc i la Tina entren de nou al magatzem i comencen a donar voltes, mentre el Cesc bombardeja la Tina a preguntes.

—M’hauries de dir quines són les teves tasques habituals. Descriu-me un dia de feina normal —li demana el Cesc mentre mira per tots

els racons del magatzem—. Us descarreguen el material i el col·loqueu vosaltres a les prestatgeries?

—Sí, ens l'entren fins aquí a la porta. Després, nosaltres l'anem ordenant. Un cop a la setmana, repassem preus i fem l'aparador. Una mica de neteja, vaja. El magatzem el neteja una empresa a les nits, crec —li explica la Tina—. La Jeni i jo fem les mateixes tasques: estem a la botiga i ens encarreguem de mantenir endreçat el magatzem quan traiem el gènere per ensenyar als clients.

—La caixa la manipuleu vosaltres? —li pregunta el Cesc anotant tot el que li diu la Tina.

—No, només l'encarregada. Bé, si ella marxa deixa algú al càrrec; avui a mi, per exemple. L'aparador també l'acostuma a fer ella, si hi és. I el control de l'estoc i les comandes als proveïdors també són feines de l'Helena —comenta la Tina somrient, pensant que potser algun dia tota aquella feina serà la seva feina.

La Tina i el tècnic de prevenció passen tot el matí i part de la tarda repassant la botiga, les tasques que fan, el magatzem, com gestionen l'estoc, les mercaderies... I, en acabar el dia, la Tina s'adona que la “seva botiga” amaga molts “secrets perillosos”, secrets desconeguts que han passat desapercebuts per a totes elles: prestatgeries sobre-carregades i mal fixades a la paret, il·luminació escassa que produeix una perillosa foscor per treballar-hi, perill d'incendi per tot el que hi ha al magatzem... Pensa en el perill d'incendi i en el fet que, si algun dia passa alguna cosa al magatzem, cap de les tres noies de la botiga sabria què fer. “Sortir corrents?”, es pregunta la Tina. Parlant amb el Cesc, s'adona que ni tan sols sap on han d'anar si un dia tenen un accident. O què han de fer si cauen de l'escala mentre agafen les capsas de les sabates que estan més amunt...

—Quina mútua teniu? —li pregunta el Cesc.

–Ni idea... –respon la Tina amb vergonya. No se li ha acudit mai preguntar-ho.

–Ignorància, perillosa ignorància –comenta el Cesc mentre no para d'apuntar als fulls que porta (una mena de qüestionari amb caselles i números) tot allò que van trobant en el seu *tour* per la botiga.

El Cesc els diu que un dia els trucaran i que algú del departament de formació de la seva empresa passarà per fer-los una xerrada de prevenció d'una horeta. Una classe sobre els riscos a les botigues i poc més. Exigències de la llei... La Tina no entén la col·lecció de números i dades que anomena el Cesc com si fos el més normal del món i tothom ho hagués de conèixer. Per a ell és la seva feina de cada dia, però per als pobres mortals com la Tina aquell llenguatge tècnic s'escapa dels seus coneixements.

“A la sabateria sembla que ningú no corre perill. Potser el pitjor seria que caiguéssim de l'altell o que entressin a robar”, segueix rumiant la Tina mentre el Cesc acaba d'omplir la paperassa. Però hi ha altres feines que ara li vénen al cap, com la pizzeria on havia treballat ella abans que a la sabateria, on sí que hi havia perills. I allà no hi va anar ningú a avaluar ni a mirar res de res.

Quan el tècnic en prevenció marxa, la Jeni està enfeinadíssima encara amb l'aparador, perquè durant tot el matí hi ha hagut molt moviment de clients i no s'hi ha pogut dedicar com li ha demanat l'Helena. Ha tingut molts clients, perquè és divendres, dia de mercat, i la gent aprofita quan fa la compra. Però poques vendes: molt bellugar material, molt obrir capsos i molt ensenyar sabates de tota mena, però no ha pogut enllestir l'aparador. Així és que la Tina, encara immersa en les seves cabòries sobre la prevenció de riscos

i els perills amagats dels llocs de treball com el seu, li dóna un cop de mà i acaben l'aparador abans que l'Helena torni.

L'Helena apareix amb un fals somriure als llavis després de passar tot el matí fora de la seva botiga.

—Tot bé, noies? —diu somrient com si esperés que la resposta fos negativa i haguessin tingut un munt de problemes perquè ella no era allà.

Però, en canvi, les dues companyes responen que tot genial, i l'Helena es queda una mica mosca. Ni tan sols gosa preguntar com ha anat amb el noi de la prevenció. Pensa que quan li enviïn l'informe ja s'assabentarà de tot.

Quan tanquen la botiga, la Jeni i la Tina s'acomiaden mentre l'Helena s'encarrega d'abaixar la persiana metàl·lica i de tornar a connectar l'alarma.

La Tina no pot deixar de donar voltes a la poca informació que tenia de la seva botiga, de la seva feina i dels seus drets. El Cesc, que semblava un bon paio, li ha dit en confiança que hi ha llocs de treball que ell havia avaluat que eren molt pitjors, però que la manca d'informació que tenien els treballadors en la majoria de feines era una arma de doble tall: desconèixer els perills i confiar-se.

—Mai no hauria pensat que hi hagués algú que es dediqués a estudiar els riscos a la feina dels altres. Jo pensava que a la feina no hi havia cap risc —comenta amb la Jeni mentre van cap a la parada de Joanic per agafar el metro fins a casa.

La Jeni, aliena al tema, la mira i arronsa les espatlles en una expressió de desconeixement. I s'acomiaden.

La Tina pensa en les feines de la Lídia al laboratori, en el treball de l'Eloi, en els perills de conduir aquell trasto que anomenaven toro i en el Toni, amb la moto amunt i avall per tota la ciutat repartint pizzes... Qui es cuidava de la seva salut quan treballaven? Tots cobraven un sou a fi de mes i no pensaven que la feina que feien podia afectar la seva seguretat i posar-los en perill.

—Anar a treballar no pot ser un perill —es diu a si mateixa quan puja al metro.

Ara li ve al cap aquella feina que va tenir l'Eloi a la fosa dels afores de la ciutat, amb la fumera que sempre treia aquella maleïda fàbrica, el soroll que feien les màquines i el polsim negre que es trobaven quan sortien de treballar i anaven al pàrquing on eren els cotxes; era el mateix polsim fastigós que s'introduïa als seus pulmons durant les 8 hores de feina.

I el pare de la Lídia, que havia treballat tants anys en una empresa on fabricaven motlles i no havia fet servir mai a la vida cascos ni res de semblant per esmorteir el maleït soroll. Ara, el pobre home era incapaç de sentir el soroll del mòbil i havia de posar la tele a *tope*.

Aquella nit, en arribar a casa després d'estar tot el dia a la botiga, truca de seguida a la Lídia per explicar-li el que ha passat aquell dia a la sabateria.

Després de parlar una hora pel mòbil, arriba a la conclusió que de

cos només en tenim un i que prendre mal a la feina on passem mitja vida no té sentit.

—No hi ha prou diners al món que paguin la salut. I, si no, que li diguin a mon pare —li diu la Lúdia—. Mira-te'l: ja jubilat, encara pateix les conseqüències del soroll del seu antic lloc de treball, sord com una tàpia.

La Tina s'acomiada de la seva amiga i es fica al llit amb la mirada perduda més enllà dels pòsters que pengen de la seva paret.

—Anar a treballar no pot ser un perill —es repeteix mentre es tapa amb els llençols buscant una fictícia protecció, arraulida al seu llit.

Canviar el món en 4 dies

Un diumenge de final de setembre a la porta del Titus Bar.

—I ara es fot a ploure! —renega l'Eloi, apujant-se el coll de la caçadora que duu, mentre un calfred li recorre tot el cos—. Si més no, avui no m'esbrincaran, perquè són ells els qui fan tard...

L'Eloi acaba d'arribar al bar del Titus. Ha fet un cop d'ull pel vidre sense entrar i ha vist que cap dels seus amics, ni tan sols la seva xicota, encara no han arribat. Havia oblidat que són les Festes de la Mercè i que hi ha embussos per tota la Ciutat Comtal.

“Pluja a darrers de setembre, per l'octubre bolets sembla”, recorda la dita que diuen els iaïos del seu poble, que fa referència a les tronades com aquella, mentre empeny la porta del bar per entrar-hi i aixoplugar-se de la sobtada pluja. “El cap de setmana que ve, anirem a buscar bolets.”

Entra, saluda el Titus, que trasteja rere la barra un parell de cafès amb llet, i s'endinsa en el local per buscar la taula de sempre, on es troben sempre els quatre amics de sempre.

Aquella tarda grisota i frescota, com diria el paio del temps de la tele, no li ve de gust cap *birra*. Ell no pren cafè, i es demana un batut de xocolata calent.

Assegut ja a la seva taula, i mirant de reüll les carreres de motos que fan a la tele de plasma que el Titus ha instal·lat al fons del local amb els diners que s'ha estalviat de les reparacions de la cafetera que li ha fet el Toni, espera els seus amics tot pensant en com els han anat les coses a tots plegats aquell estiu. Se li escapa un somriure de satisfacció: ha de reconèixer que, tot d'una, sembla que la fortuna ha estat del costat dels seus amics, de tots quatre.

Aquells mesos de calor, ell s'ha fet un fart de pensar al magatzem, sense vacances ni festes. Després de l'accident de l'Òscar i de com l'empresa va manegar-se-les perquè tothom oblidés l'ensurt i ningú no tornés a fer mai més referència a l'accident, va prendre consciència que les coses allà no funcionaven i va trucar a un amic d'un amic que tenia el telèfon d'una gent del sindicat. Hi va anar a parlar una tarda que feia torn de matí, i li van explicar com anava allò de les eleccions sindicals i quina era la manera d'aconseguir representació dels treballadors dins de l'empresa i poder canviar així les coses.

—Només organitzant-nos, només fent pinya, podem demanar, exigir o reclamar els nostres drets —li havia dit el noi del sindicat que feia d'assessor.

I a l'Eloi li va convèncer la idea de fer pinya, encara que no veia molt clar que la gent de la seva empresa estigués gaire disposada. L'Òscar, quan es va reincorporar a la feina després de l'agost i una llarga rehabilitació, amb dos ferros a la cama i el genoll tocat per a tota la vida, va estar d'acord en tot el que li va explicar l'Eloi i va decidir fer-li costat. L'Eloi va presentar la seva candidatura amb el suport de molts companys. Després de les eleccions, l'Eloi va sortir escollit delegat. Estava molt content de la seva nova tasca,

de poder col·laborar i fer coses per als companys. Sabia que no seria fàcil: el Sr. Puig era un “gos vell” i se les sabia totes.

Arran de les eleccions i dels primers moviments del petit comitè que havia sortit escollit, l'empresa va contractar un servei de prevenció perquè anés a fer l'avaluació de riscos i també havia dissenyat un pla de formació per als treballadors. El mes vinent, l'Eloi havia de fer un curs de prevenció de riscos laborals, perquè l'havien escollit delegat de prevenció, i estava molt emocionat. Fins i tot havia demanat a la Lúdia que li portés informació del seu laboratori sobre riscos laborals i que el posés en contacte amb l'Enric, el delegat del laboratori, per xerrar.

Aquella nova visió de la seva feina feia que anés a treballar amb uns altres ànims, molt més motivat i content, encara que tothom li deia que no s'il·lusionés gaire, perquè no podria canviar el món en 4 dies.

L'Eloi es veia en uns anys en una altra empresa, potser més important, potser amb una plantilla molt més gran, representant els treballadors i lluitant, per què no, pels seus drets i els dels seus companys. Amb el seu tarannà reflexiu i dialogant, sabia que podia aconseguir tot allò que es proposava. Amb ganes, esforç i empena.

El Toni i la Tina, que vénen en moto, arriben xops, sorpresos per la pluja de principi de tardor.

La Tina, amb el seu humor característic, fa broma sobre el seu aspecte de pollet xop d'aigua i fa referència a l'única part no molla del seu cos: els seus peus.

—Tot xop menys els peus, sí... ha! —riu l'Eloi picant l'ullet a la seva amiga.

—Això és degut, estimat amic, a les fantàstiques botes que porto. Mira, toca i al·lucina... —li diu la Tina alçant la cama perquè vegi el seu calçat—. És un producte excel·lent que ens ha arribat a la botiga com a avançament de la temporada de tardor: italianes, impermeables, amb una qualitat immillorable i un preu assequible... L'enveja de qualsevol mortal.

Encara xerra sobre les botes quan els nois la fan callar entre rialles. Ella no se n'adona, però les sabates i la sabateria s'han convertit en la seva il·lusió les darreres setmanes.

A final d'agost, en acabar el període de rebaixes, van començar a córrer els rumors a la sabateria que obririen una botiga a Verdaguer i que els amos buscaven una persona per fer d'encarregada. Donat que ella vivia molt a la vora i que en els darrers mesos havia demostrat la seva vàlua a la botiga com a venedora i com a encarregada suplent quan l'Helena no hi era, de seguida va pensar que la feina havia de ser seva: només calia recordar als amos que ella ho podia fer. Sabia que no podia comptar amb cap recomanació de la seva encarregada, així és que va decidir aprofitar una visita dels amos a la botiga per deixar caure que estava estudiant un curs d'aparadorisme *on line* i que després tenia la intenció de fer estudis d'atenció al client o estratègies de vendes que havia vist en un web, perquè havia pensat que el turisme no era el seu futur.

Un parell de dies més tard, li van trucar per fer una entrevista amb els amos, on li van proposar de ser l'encarregada de la nova botiga. Tot seguit, van anar a veure-la abans de la seva inauguració al principi d'octubre.

La Tina va parlar de les idees que tenia i de tot el que havia xerrat amb el Cesc, el noi del servei de prevenció el dia que va anar a fer l'avaluació de riscos de la seva antiga botiga. I els amos van escoltar-la i ho van tenir en compte a l'hora de dissenyar la nova botiga, perquè realment tenia raó en moltes coses que només sap una persona que treballa vuit hores a la botiga.

Aquella mateixa setmana, el Cesc havia d'anar a la botiga de Verdaguer abans que s'inaugurés per fer l'avaluació inicial. I, el divendres següent, obrien al públic el nou local. Estava, bàsicament, eufòrica, i no parlava d'una altra cosa. S'imaginava, al cap d'uns anys, sent l'encarregada d'una important cadena de moda nacional, potser ja no de sabates només, assessorant les botigues sobre el màrqueting, la manera de vendre el producte i les possibilitats de cada comerç.

—Sabates, sabates i més sabates. A veure si ara t'haurem de dir Tina-Ventafocs! —bromeja el Toni—. Nena, estàs una mica pesadeta amb el monotema del calçat.

—I tu? Què m'has de dir de monotemes? Si només fas que parlar de components elèctrics, d'aparells que no rutllen, de reparacions i collonades —li respon la Tina enrabiada—. Des que estàs al taller, només vius per les teves andròmines.

I era del tot cert. Després d'un estressant i odiós estiu a la pizzeria, el Toni havia arribat a la conclusió que aquella feina no era la que volia i havia optat per donar un gir a la seva vida. Encara era massa jove per aferrar-se a un treball que no el motivava i que el feia llevar-se sense cap mena d'il·lusió. Així és que va fer cas de la gent i va contactar amb el seu antic professor de l'escola, l'Andrés. Va descobrir que havia muntat un petit taller de reparació

d'electrodomèstics a un poblet de les rodalies de la ciutat i va demanar-li feina. Inicialment, li va dir que no, que no tenia feina per a tots dos, però que si el negoci funcionava potser més endavant necessitava algú que fes les reparacions de la zona de l'Hospitalet. L'Andrés el recordava com a bon estudiant i, sobretot, perquè només posar-se davant de l'aparell que havia d'arreglar, amb un cop d'ull i una mena intuïció natural, sabia de seguida quina era l'avaria. “Tens una mena de sisè sentit que ja m'agradaria a mi tenir”, li deia constantment l'Andrés quan eren a classe.

L'Andrés li va comentar que moltes de les reparacions es feien a casa del mateix client per no haver de moure el trasto amunt i avall, sobretot si era una andròmina pesada, com una rentadora o un aire condicionat.

Amb la crisi, la gent no comprava aparells nous i conservava els vells fins que no podien més, però la vida de qualsevol trasto no va més enllà dels 10 anys, i algunes reparacions eren un veritable acte de fe. Ara jo no es feien aquells electrodomèstics que duraven 25 anys, com la rentadora de la seva veïna, que tenia tants anys com el seu germà gran, el Miquel.

El Toni es va quedar una mica desanimat per la negativa inicial de l'Andrés, però no va perdre l'esperança de trobar una nova feina i va anar mirant pel barri si alguna botiga necessitava algú per fer feinetes de les seves.

Tot just ara feia un parell de setmanes que havia rebut una trucada de l'Andrés dient-li que, després de l'estiu, la gent estava amb el tema de les calderes i que necessitava un cop de mà. I que, si volia, podia treballar amb ell. I el Toni no s'ho va pensar dues vegades:

va comunicar als de la pizzeria que només podria treballar els caps de setmana. La intenció era aguantar els ingressos de la seva feina actual per si la feina de les reparacions li fallava, però a la llarga volia engegar a pastar fang les pizzes i l'encarregat i treballar per a l'Andrés a la botiga de reparacions de dilluns a divendres, i fent les urgències dels caps de setmana, on es cobraven les hores com a extres.

Ho tenia tot més que calculat. Fins i tot havia pensat que, si el negoci funcionava i continuava amb la feina, podia plantejar-se comprar una furgoneta petita de segona mà per dur els trastos de les reparacions, les peces, les eines... i posar un rètol a la porta de la furgoneta amb el logo del taller de reparacions. I, potser amb el temps, amb el logo del seu propi negoci.

La Tina li estava donant la murga que havia d'ampliar els seus estudis d'electrònica amb algun mòdul més específic sobre noves tecnologies, o algun curs que pogués compaginar amb la feina i fer-lo des de casa o al taller a les hores mortes. La qüestió era no quedar-se enrere en el tema de la formació i tenir els coneixements actualitzats en tot moment.

A l'exterior del bar del Titus continua plovent. La gent corre amunt i avall. Els afortunats duen paraigua; la resta s'aixopluga sota els balcons o dins dels portals.

El món sembla haver embogit amb les presses del xàfec de setembre. Aquella tarda, la Lúdia és l'última a arribar al bar.

—Ho sento moltíssim, nois... Quan sortia de casa, he rebut una trucada del Manel, el meu cap, per una urgència que tenim demà,

–es disculpa en veure que tots els seus amics ja han arribat.

–I des de quan deixes que el *jefe* et truqui en diumenge, nena?

–pregunta amb certa ironia la Tina.

–No és el meu *jefe*, és el meu cap de departament i era urgent. Marxem de congrés tota la setmana i havia de confirmar-me l'hora del vol.

–De congrés? On te les pires ara, *tia*? –li demana el Toni.

–Anem a un congrés a Leverkusen, a Alemanya, on està la seu d'uns importants laboratoris que organitzen les jornades. No torno fins al divendres –aclareix la Lúdia.

–Però explica'ls-ho tot... Que marxeu tu i el teu cap tota la setmana sols a Alemanya. I que la resta de gent es queda a Barcelona. Menys mal que ets la nova. –etziba l'Eloi amb to gelós.

–No diguis ximpleries, Eloi. El Manel és el meu cap i té parella...

–Sí, ja, parella... “Els homes, com les mones, no deixen una branca fins que no en tenen una altra...”. Vés amb compte, nena

–l'avisava la Tina.

–Ui, com canvia la gent...! A veure si ara que t'has tornat important amb la teva plaça al laboratori t'acostumaràs a arribar tard i a deixar-nos penjats esperant-te, reina. Ni congrés ni Alemanya. Excuses per fer tard –bromeja el Toni.

“La seva plaça al laboratori”. Que bé que sonava aquella frase. L'inesperat embaràs de la Neus, la seva companya de departament, havia fet que quedés la seva plaça lliure, ja que la Neus havia de fer repòs a casa per prescripció mèdica. I era cert que el Manel havia fet tot el possible perquè l'empresa contractés la Lúdia, en coincidir la finalització de les seves pràctiques amb la baixa de la Neus. Però ella no hi veia cap mena de segona intenció en la seva actuació. Era el seu cap i la valorava.

Durant tot el temps que havia estat la Lídia al departament, havia après moltíssimes coses i havia demostrat que es mereixia continuar i que era una peça fonamental per l'equip. Els seus coneixements sobre el tractament de les mostres i la seva actitud responsable i curosa al laboratori feien que treballar amb ella fos molt agradable. Era endreçada, meticulosa, perfeccionista i no es ficava en la feina dels altres companys. A més, sempre estava disposada a donar un cop de mà o a quedar-se a acabar la feina.

Inicialment, li van fer un contracte de sis mesos, amb la promesa d'estudiar el seu cas un cop la Neus tingués el nen i acabés la baixa maternal i decidís si tornava a treballar, reduïa la seva jornada o, per lactància, allargava la baixa per risc al lloc de treball. Tot

depenia de la decisió de la Neus. I, si no, calia trobar alguna nova subvenció per a algun dels projectes. El Manel ja li havia dit que no s'amoïnés, perquè faria tot el possible perquè es pogués quedar. L'únic que amoïnava la Lídia era poder compaginar la feina al laboratori amb el darrer any de carrera que li quedava, però havia decidit que si havia d'allargar el temps dels estudis ho faria, i aniria fent crèdits a mesura que la feina li permetés.

Encara que sabia que amb el títol de la carrera a les mans la seva categoria dintre de l'empresa canviaria, no tenia pressa a ser llicenciada. Volia aprofitar l'oportunitat que el destí li havia posat al seu davant amb la baixa de la Neus, una bona oportunitat.

Potser amb els anys ella seria la cap de departament d'alguns laboratoris importants i es faria acompanyar a algun congrés per algun dels tècnics del seu laboratori. Potser, com el Manel, donaria conferències i escriuria articles per a alguna publicació científica sobre els seus estudis i investigacions, i un director d'una important empresa farmacèutica li trucaria i li oferiria el treball de la seva vida.

Els quatre amics passen la tarda al bar del Titus mentre a l'exterior la pluja neteja els carrers de la ciutat i desllueix la Festa Major de la ciutat de Barcelona.

Amb els anys, la seva vida desenfrenada i caòtica anirà canviant, potser moguda per la sort, potser empesa pel destí. El futur de tots quatre està a les seves mans, i serà conseqüència de les seves actuacions i decisions. La lluita, l'inconformisme, la il·lusió, l'empenta, les ganes d'avançar, d'evolucionar, de créixer, determinaran, ben segur, la vida dels quatre joves. I, amb el pas del temps, possiblement descobriran que voler canviar el món en 4 dies és

possible si un ho desitja de debò. Si més no, el micromón en què vivim cadascú de nosaltres.

financiat per:

Generalitat de Catalunya
Departament de Treball

Secretaria de Política Sindical - Salut Laboral
Rambla de Santa Mònica 10, 08002 Barcelona
Tel. 93 304 68 32
otprl@catalunya.ugt.org
www.ugt.cat

